

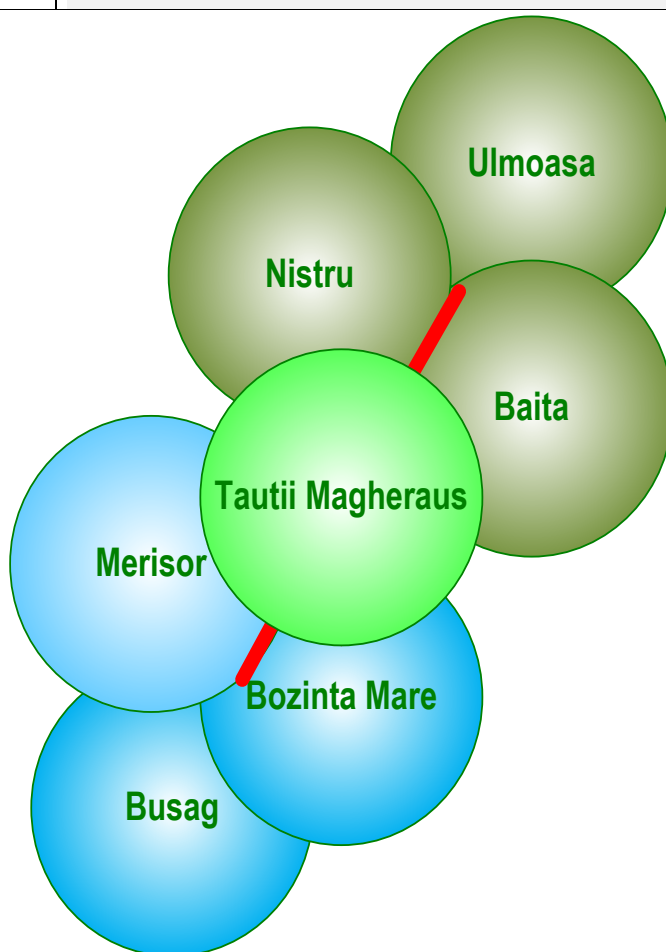
Orasul Tautii
Magheraus

Strategia de dezvoltare durabila Orasul Tăuții Măgherăuș

Perioada de programare 2014-2020

Judetul
Maramures

Orasul Tautii Magheraus
Un Oras Competitiv in Europa 2020

Trăiește Cu Măsură și Credință!
Dinamica, Echilibru, Incredere

CUPRINS

Capitolul 1: Legislatie/Documente Strategice

- 1.1.: Legea nr. 286/2006, Cadru Legislativ UAT, Cadru Strategic
- 1.2.: Cadru Strategic Romania 2035
- 1.3.: Principiile Fundamentale ale Strategiei Europa 2020
- 1.4.: Acordul de Parteneriat. Orasele ca entitati administrative si economice
- 1.5.: Conceptul de Dezvoltare Durabila
- 1.6.: Necesitatea elaborarii Strategiei de Dezvoltare Durabila a orasului Tautii Magheraus
- 1.7.: Principiile generale utilizate în elaborarea Strategiei de Dezvoltare Durabila a orasului Tautii Magheraus

Capitolul 2: Contextul regional si judetean de implementare a Strategiei de Dezvoltare Durabila a Orasului Tautii Magheraus (conform Planului de Dezvoltare Regionala – ADR Nord-Vest – si conform Strategiei de Dezvoltare a judetului Maramures)

Capitolul 3: Evaluarea conditiilor existente. Analiza comunitatii – orasul Tautii Magheraus

- 3.1.: Fisa generala localitate
- 3.2.: Agricultura
- 3.3.: Cultura
- 3.4.: Culte
- 3.5.: Educatie
- 3.6.: Turism

Capitolul 4: Obiective strategice 2014-2020

Capitolul 5: Posibilitati de finantare destinate oraselor prin intermediul programelor operationale gestionate de Romania (2014-2020)

Capitolul 6: Proiecte ale Consiliului Judetean Maramures cu impact asupra orasului Tautii Magheraus

- 6.1.: Proiecte propuse de catre orasul Tautii Magheraus catre Consiliul Judetean Maramures
- 6.2.: Lista de proiecte prioritare 2014-2020 in orasul Tautii Magheraus
- 6.3.: Portofoliul de proiecte 2014-2020

Capitolul 7: Analize strategice

STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILA ORASUL TAUTII MAGHERAUS

Capitolul 1: LEGISLATIE/DOCUMENTE STRATEGICE

1.1. Legea nr.286/2006, Cadru Legislativ UAT , Cadru Strategic

Legea nr.286/2006 privind modificarea și completarea Legii administrației publice locale nr.215/2001 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 621 din 18 iulie 2006 în vigoare începând cu data de 21 iulie 2006 C4

(2) Consiliul local exercită următoarele categorii de atribuții:

- a) atribuții privind organizarea și funcționarea aparatului de specialitate al primarului, ale instituțiilor și serviciilor publice de interes local și ale societăților comerciale și regiilor autonome de interes local;
- b) atribuții privind dezvoltarea economico-socială și de mediu a orasului, orașului sau municipiului;
- c) atribuții privind administrarea domeniului public și privat al orasului, orașului sau municipiului;
- d) atribuții privind gestionarea serviciilor furnizate către cetățeni;
- e) atribuții privind cooperarea interinstituțională pe plan intern și extern.

(3) În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin.(2) lit.a), consiliul local:

- a) aprobă statutul orasului, orașului sau municipiului, precum și regulamentul de organizare și funcționare a consiliului local;
- b) aprobă, în condițiile legii, la propunerea primarului, înființarea, organizarea și statul de funcții al aparatului de specialitate al primarului, al instituțiilor și serviciilor publice de interes local, precum și reorganizarea și statul de funcții al regiilor autonome de interes local;
- c) exercită, în numele unității administrativ-teritoriale, toate drepturile și obligațiile corespunzătoare participațiilor deținute la societăți comerciale sau regii autonome, în condițiile legii.

(4) În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin.(2) lit.b), consiliul local:

- a) aprobă, la propunerea primarului, bugetul local, virările de credite, modul de utilizare a rezervei bugetare și contul de încheiere a exercițiului bugetar;
- b) aprobă, la propunerea primarului, contractarea și/sau garantarea împrumuturilor, precum și contractarea de datorie publică locală prin emisiuni de titluri de valoare în numele unității administrativ-teritoriale, în condițiile legii;
- c) stabilește și aprobă impozitele și taxele locale, în condițiile legii;
- d) aprobă, la propunerea primarului, documentațiile tehnico-economice pentru lucrările de investiții de interes local, în condițiile legii;
- e) aprobă strategiile privind dezvoltarea economică, socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale;
- f) asigură realizarea lucrărilor și ia măsurile necesare implementării și conformării cu prevederile angajamentelor asumate în procesul de integrare europeană în domeniul protecției mediului și gospodării apelor pentru serviciile furnizate cetățenilor.

(5) În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin.(2) lit.c), consiliul local:

- a) hotărăște darea în administrare, concesiunea sau închirierea bunurilor proprietate publică a orasului, orașului sau municipiului, după caz, precum și a serviciilor publice de interes local, în condițiile legii;
- b) hotărăște vânzarea, concesiunea sau închirierea bunurilor proprietate privată a orasului, orașului sau municipiului, după caz, în condițiile legii;
- c) avizează sau aprobă, în condițiile legii, documentațiile de amenajare a teritoriului și urbanism ale localităților;

d) atribuie sau schimbă, în condițiile legii, denumiri de străzi, de piețe și de obiective de interes public local.

(6) În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin.(2) lit.d), consiliul local:

a) **asigură, potrivit competențelor sale și în condițiile legii, cadrul necesar pentru furnizarea serviciilor publice de interes local privind:**

1. educația;
2. serviciile sociale pentru protecția copilului, a persoanelor cu handicap, a persoanelor vârstnice, a familiei și a altor persoane sau grupuri aflate în nevoie socială;
3. sănătatea;
4. cultura;
5. tineretul;
6. sportul;
7. ordinea publică;
8. situațiile de urgență;
9. protecția și refacerea mediului înconjurător;
10. conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice și de arhitectură, a parcurilor, a grădinilor publice și rezervațiilor naturale;
11. dezvoltarea urbană;
12. evidența persoanelor;
13. podurile și drumurile publice;
14. serviciile comunitare de utilitate publică: alimentare cu apă, gaz natural, canalizare, salubritate, energie termică, iluminat public și transport public local, după caz;
15. serviciile de urgență de tip salvamont, salvamar și de prim-ajutor;
16. activitățile de administrație social-comunitară;
17. locuințele sociale și celelalte unități locative aflate în proprietatea unității administrativ-teritoriale sau în administrarea sa;
18. punerea în valoare, în interesul comunității locale, a resurselor naturale de pe raza unității administrativ-teritoriale;
19. alte servicii publice stabilite prin lege;

b) hotărăște acordarea unor sporuri și altor facilități, potrivit legii, personalului sanitar și didactic;

c) sprijină, în condițiile legii, activitatea cultelor religioase;

d) poate solicita informări și rapoarte de la primar, viceprimar și de la șefii organismelor prestatoare de servicii publice și de utilitate publică de interes local;

e) aprobă construirea locuințelor sociale, criteriile pentru repartizarea locuințelor sociale și a utilităților locative aflate în proprietatea sau în administrarea sa;

f) poate solicita informări și rapoarte specifice de la primar și de la șefii organismelor prestatoare de servicii publice și de utilitate publică de interes local.

(7) În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin.(2) lit.e), consiliul local:

a) hotărăște, în condițiile legii, cooperarea sau asocierea cu persoane juridice române sau străine, în vederea finanțării și realizării în comun a unor acțiuni, lucrări, servicii sau proiecte de interes public local;

b) hotărăște, în condițiile legii, înfrățirea orasului, orașului sau municipiului cu unități administrativ-teritoriale din alte țări;

c) hotărăște, în condițiile legii, cooperarea sau asocierea cu alte unități administrativ-teritoriale din țară sau din străinătate, precum și aderarea la asociații naționale și internaționale ale autorităților publice locale, în vederea promovării unor interese comune.

(8) Consiliul local poate conferi persoanelor fizice române sau străine cu merite deosebite titlul de cetățean de onoare al orasului, orașului sau municipiului, în baza unui regulament propriu. Prin acest regulament se stabilesc și condițiile retragerii titlului conferit.

„Art.68.- (1) Primarul îndeplinește următoarele categorii principale de atribuții:

- a) atribuții exercitate în calitate de reprezentant al statului, în condițiile legii;
- b) atribuții referitoare la relația cu consiliul local;
- c) atribuții referitoare la bugetul local;
- d) atribuții privind serviciile publice asigurate cetățenilor;
- e) alte atribuții stabilite prin lege.

(2) În temeiul alin.(1) lit.a), primarul îndeplinește funcția de ofițer de stare civilă și de autoritate tutelară și asigură funcționarea serviciilor publice locale de profil, atribuții privind organizarea și desfășurarea alegerilor, referendumului și a recensământului. Primarul îndeplinește și alte atribuții stabilite prin lege.

(3) În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin.(1) lit.b), primarul:

- a) prezintă consiliului local, în primul trimestru, un raport anual privind starea economică, socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale;
- b) prezintă, la solicitarea consiliului local, alte rapoarte și informații;
- c) elaborează proiectele de strategii privind starea economică, socială și de mediu, a unității administrativ-teritoriale și le supune aprobării consiliului local.

1.2.Cadru Strategic Romania 2035

Din Strategia de dezvoltare teritorială a României 2035 două linii directoare de planificare reprezintă componente strategice care trebuie luate în considerare în activitatea de elaborare a documentelor care stau la baza dezvoltării comunității noastre.

SDTR instituie 10 linii directoare de planificare, cele două menționate mai sus fiind:

Dezvoltarea complementarității între zonele urbane și zonele rurale

Scopul urmărit este păstrarea specificului fiecărei tip de zonă și dezvoltarea acelor elemente proprii de potențial în vederea asigurării unei sinergii între zonele urbane și rurale. Va fi încurajată dezvoltarea activităților de tip agricultură urbană, acolo unde condițiile locale o permit. Vor fi susținute cu prioritate localitățile cu caracter rural (sate aparținătoare, localități componente) din cadrul orașelor și municipiilor în vederea dezvoltării acestor activități specifice de tip productiv și turistic. Se vor identifica, crea și proteja centurile verzi din jurul localităților urbane.

Încurajarea implicării cetățenilor și comunităților în elaborarea strategiilor de dezvoltare și obligativitatea consultării publicului asupra fiecărei etape ale acestora.

Scopul urmărit este transparentizarea procesului de dezvoltare teritorială și urbană, pentru asigurarea controlului democratic asupra dezvoltării României. Buna funcționare și dezvoltare a teritoriului nu se poate face decât prin colaborarea tuturor actorilor implicați în procesul de elaborare a strategiilor de dezvoltare și implicarea publicului larg.

SDTR instituie 10 linii directoare de planificare

Aplicabilitate UAT/Tautii Magheraus

SDTR instituie 10 linii directe de planificare	UAT Tautii Magheraus
1. Încurajarea concentrării locuirii în interiorul intravilanului localităților	Conform planului urbanistic general si a planurilor urbanistice zonale, in functie de posibilitatile de extindere si dezvoltare
2. Încurajarea concentrării activităților industriale în parcuri tehnologice	Posibilitatea de a dezvolta un Parc Tehnologic axat pe activitati de criogenie
3. Încurajarea construirii în zone industriale deja utilizate	Oportunitatea de a dezafecta situirile industriale contaminate si de a le reda utilitatea, fie prin intermediul unor obiective industrial nou create, fie prin modernizarea celor existente. Efectuarea unui studiu de oportunitate asupra posibilitatilor de a demara proiecte edilitare civile in aria respectiva.
4. Încurajarea locuirii sustenabile în centrele istorice ale localităților orașelor	Imbunatatirea conditiilor de locuire si a conditiilor urbanistice/edilitare in centrul istoric al localitatii/zona care poate fi considerata, prin reconversie, drept zona centrala.
5. Dezvoltarea complementarității între zonele urbane și zonele rurale	Studiu de oportunitate asupra posibilitatilor de extindere a dezvoltarii dinspre municipiul Baia Mare catre orasul Tautii Magheraus si dinspre orasul Tautii Magheraus catre comunele aflate in proximitate teritoriala.
6. Încurajarea dezvoltării care utilizează energie verde și interzicerea construirii de imobile care utilizează în exploatare exclusiv combustibili fosili.	Studiu GALMMVV Potential energetic ; Aplicabilitate autorizare combustibili multipli
7. Luarea măsurilor necesare pentru diminuarea efectelor negative ale riscurilor naturale și industriale	Analiza de risc si Plan de masuri pentru preintampinarea acestora, actiune strategica absolut necesara avand in vedere principiile de baza promovate de catre Comisia Europeana in ceea ce priveste organizarea in vederea evitarii situatiilor de urgenta.
8. Încurajarea transportului sustenabil și obligativitatea elaborării planurilor de mobilitate	Plan de mobilitate care sa aiba in vedere, in primul rand interconectarea infrastructurii orasului cu reseaua de drumuri judetene, nationale, europene si in al doilea rand construirea, extinderea si modernizarea posibilitatilor infrastructurale ce apartin orasului: strazi interne, drumuri(inclusive drumuri agricole sau forestiere), piste de biciclete, poduri, podete.
9. Încurajarea planificării și proiectării de calitate și limitarea derogării de la planurile de dezvoltare urbană și teritorială în vigoare	Cadastrarea intregii localitati, actiune care ar putea fi cuprinsa in proiectul ANCPi, finantare POR, Axa 11 "Cadastru și înregistrarea proprietăților în zonele rurale din România".

10. Încurajarea implicării cetățenilor și comunităților în elaborarea strategiilor de dezvoltare și obligativitatea consultării publicului asupra fiecărei etape ale acestora

Actiuni de consultare si transparentizare a deciziei administrative locale si mai ales a celor care vizeaza dezvoltarea pe termen mediu si lung a orasului.

1.3 Principiile fundamentale ale Strategiei Europa 2020

În conformitate cu Strategia Europa 2020, prioritățile care ar trebui avute în vedere în dezvoltarea oricărui document programatic, atât datorită complementarității lor cât și pentru necesitatea relevată la nivelul comunităților administrative europene sunt:

- creștere inteligentă: dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare. Această prioritate constituie o soluție fezabilă în vederea obținerii unei creșteri economice constante și stabile, utilizând resursele existente în sectoarele inovative, asigurându-le acestora finanțările necesare pentru ca produsele și serviciile rezultate în urma implementării să genereze plus valoare economică, locuri de muncă și îmbunătățirea condițiilor sociale existente.
- creștere durabilă: promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive. Conceptul de dezvoltare durabilă presupune o serie de acțiuni care concurează la îmbunătățirea mediului înconjurător, promovarea unor eco-tehnologii și organizarea în vederea eliminării cauzelor care pot să afecteze eco-sistemul. În acest context, activitățile economice trebuie să respecte condiționalitățile de mediu impuse prin standardele și normele Comisiei Europene și să aibă impact economic pornind în primul rând de la latura inovativă și de la necesitățile existente și asumate.
- creștere favorabilă incluziunii: promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială. Coeziunea socială, combaterea segregării, nediscriminarea etnică, culturală, religioasă sunt condiții absolut necesare pentru implementarea Strategiei Europa 2020. Ca urmare a efectelor crizei economice, Europa s-a confruntat cu fenomenul creșterii ratei șomajului astfel încât grupurile cele mai vulnerabile (etnice, comunități sărace, comunități din zonele dezindustrializate) au fost profund afectate. Ca un efect al acestui fenomen, Strategia Europa 2020 propune impulsivarea nivelului de trai și al gradului de ocupare în zona persoanelor defavorizate prin intervenții financiare care să stimuleze entitățile economice să se implice în acest proces deosebit de important.

1.4 Acordul de Parteneriat. Orașele ca entități administrative și economice

În Acordul de Parteneriat (2014-2020) pe care România l-a încheiat cu Comisia Europeană sunt definite necesitățile pe care societatea românească le are în cele mai importante domenii, precum și posibilitățile de finanțare aferente rezolvării acestora. Stabilirea priorităților de finanțare s-a făcut ținând cont de prioritățile Comisiei Europene, analizate în strânsă legătură cu problemele și necesitățile României. Astfel, Acordul de Parteneriat face referire la mediul economic, la mediul instituțional public, la condițiile de mediu, la necesitățile energetice, obiectivele infrastructurale, la cercetare-dezvoltare-inovare, agricultura, pescuit și, bineînțeles, îmbunătățirea condițiilor de viață pentru oameni. În ceea ce privește orașele, *structura policentrică a României și distribuția uniformă a aglomerațiilor urbane constituie un evident avantaj. Într-o țară, creșterea economică are loc în primul rând în zonele cu o largă masă economică. În majoritatea țărilor, inclusiv România, orașele reprezintă motoare de dezvoltare care propulsează economia națională într-o direcție ascendentă – cea mai mare parte a inovațiilor apare în centrele economice, unde se înregistrează cele mai mari creșteri de productivitate și sunt create majoritatea locurilor noi de muncă. Rolul zonelor urbane în generarea și sprijinirea creșterii economice a fost recunoscut prin desemnarea celor mai importante orașe ca „poli de creștere”.*

Totodata, accesibilitatea este o condiție esențială a dezvoltării economice și sociale. Rețeaua de transport subdezvoltată și calitatea slabă a serviciilor sunt o barieră în calea dezvoltării orașelor mici și mijlocii, precum și a satelor și comunelor. Efectele negative se reflectă în mobilitatea scăzută a forței de muncă și, prin urmare, în lipsa exploatării acesteia, dar și prin reducerea accesului la servicii de bază, costuri ridicate și timpi de călătorie mari, cu efecte negative asupra competitivității.

Conform Acordului de Parteneriat, zonele urbane afectate de sărăcie include:

- orașe mici care se confruntă cu îmbătrânirea demografică și depopularea,
- orașe mono-industriale (de exemplu orașele miniere),
- orașe agricole,
- orașe nou înființate.

Orașele mici concentrează sărăcia din cauza infrastructurii fizice sărace (transport, sănătate, educație). În plus, acestea au fost puternic afectate de restructurarea industrială și sunt foarte vulnerabile la reforma industrială și economică, care are ca principal efect o rată scăzută de ocupare și, prin urmare, venituri instabile și mici.

1.5 Conceptul de Dezvoltare Durabila

Una din componentele fundamentale ale politicilor Uniunii Europene o constituie dezvoltarea teritorială durabilă, concept care stă la baza elaborării documentelor strategice și de planificare actuale, a politicilor în vigoare și a principalelor linii directoare ale evoluției socio-economice și culturale a României.

Conceptul de dezvoltare durabilă s-a cristalizat în timp, pe parcursul mai multor decenii, în cadrul unor dezbateri științifice aprofundate pe plan internațional și a căpătat valențe politice precise în contextul globalizării, reprezentând rezultatul unei abordări integrate a factorilor politici și decizionali în care protecția mediului și creșterea economică pe termen lung sunt considerate complementare și reciproc dependente. Pentru România, ca stat membru al Uniunii Europene, dezvoltarea durabilă nu reprezintă o opțiune, ci singura perspectivă rațională de valorificare sustenabilă a potențialului natural, economic și uman. Pentru a putea beneficia din plin de avantajele aderării, România are nevoie, înainte de orice, de un portofoliu de proiecte capabile să atragă și să utilizeze eficient fondurile europene, cel mai potrivit portofoliu reprezentându-l strategia de dezvoltare durabilă a localităților: comune, orase, municipii, microregiuni, zone sau regiuni.

În perioada 1997-1999 a fost elaborată pentru prima dată, cu asistența din partea Programului O.N.U pentru Dezvoltare (PNUD), o Strategie Națională pentru Dezvoltare Durabilă, care a fost definitivată în urma unui număr mare de contribuții asamblate într-un cadru larg participativ și adoptată ca document oficial al Guvernului României.

1.6 Necesitatea elaborării Strategiei de Dezvoltare Durabila a orasului Tautii Magheraus

În acest context, inițiativa Primăriei Tăuții-Măgherăuș de a elabora Strategia de dezvoltare durabila într-un moment extrem de oportun pentru actorii locali (alocarea fondurilor europene in perioada de programare 2014-2020, interesul investitorilor pentru acest oras aflat in proximitatea municipiului resedinta de judet Baia Mare, existenta unor terenuri propice dezvoltarii investitiilor, existent in aria administrative-teritoriala a orasului a aeroportului Baia Mare), reprezintă unul din pașii cei mai importanți în procesul dezvoltării, clarificând pe termen mediu și lung care sunt direcțiile și domeniile spre care se orientează efortul de dezvoltare al comunității.

Obiectivul principal al elaborării Strategiei de Dezvoltare Durabilă a oraşului Tăuţii-Măgherăuş este de a corela în mod raţional ansamblul politicilor şi programelor publice ale dezvoltării spaţiului urban al oraşului cu direcţiile şi practicile dezvoltării durabile ale judeţului Maramureş, ale Regiunii Nord – Vest, ale României şi Uniunii Europene. Zonele urbane joacă un rol important în atingerea obiectivelor Strategiei UE pentru dezvoltarea durabilă. În ariile urbane, dimensiunea de mediu, cea economică şi cea socială interferează cel mai puternic.

Pornind de la situaţia existentă la nivel local, Strategia de Dezvoltare Durabilă a oraşului Tăuţii-Măgherăuş cuprinde o radiografie socio-economică a comunităţii şi o analiză SWOT a acesteia: avantajele sunt utilizate astfel încât oportunităţile sunt valorificate la maxim, iar ameninţările sunt evitate, în vreme ce slăbiciunile sunt corectate. Această analiză generează concluziile specifice din care reies direcţiile de dezvoltare ale oraşului.

Prezenta Strategie urmăreşte îmbunătăţirea condiţiilor socio-economice şi culturale din spaţiul urban din judeţul Maramureş, pentru atingerea nivelului mediu de dezvoltare al ţărilor Uniunii Europene, din prisma principalilor indicatori ai dezvoltării durabile. Prin elaborarea Strategiei, s-a vizat creşterea capacităţii de planificare şi de parteneriat a membrilor oraşului Tăuţii-Măgherăuş şi întărirea capacităţii de absorbţie a fondurilor europene la nivel local, printr-o abordare inovativă cu obţinerea următoarelor rezultate:

- identificarea şi promovarea intereselor reale ale comunităţii;
- promovarea dialogului social şi îmbunătăţirea comunicării între toţi actorii dezvoltării de la nivelul comunităţii;
- implicarea activă a actorilor de la nivel local în procesul decizional legat de viitorul dezvoltării comunităţii;
- întărirea capacităţii membrilor comunităţii Tăuţii-Măgherăuş, în calitate de viitori beneficiari, de a prezenta programe de dezvoltare locală argumentate şi coerente, care răspund problemelor critice şi priorităţilor de dezvoltare de la nivelul comunităţii, de a pregăti proiecte şi de a le implementa cu succes;
- corelarea iniţiativelor şi strategiilor locale cu cele de la nivel judeţean, regional şi naţional;
- asumarea responsabilităţilor şi consolidarea relaţiilor de colaborare între actorii de la nivel local în vederea creşterii şanselor de accesare a fondurilor europene.

Totodată, Strategia îşi propune să aibă în vedere şi o utilizare eficientă a resurselor financiare ale bugetului local, astfel încât proiectele şi iniţiativele care vor fi finanţate din bugetul propriu al oraşului să fie complementare cu cele finanţate de la bugetul de stat şi din fonduri nerambursabile. Acestea nu trebuie să vizeze aceleaşi intervenţii asupra aceluiaşi obiective, ci trebuie să vină în sprijinul celorlalte două surse pentru o dezvoltare inteligentă, funcţională şi integrată.

Actorii implicaţi în implementarea Strategiei trebuie să devină garantul folosirii eficiente a resurselor publice, printr-un management orientat spre locuitorii oraşului. Pe toată perioada de implementare a Strategiei se va promova colaborarea între administraţie, societate civilă şi sectorul privat pentru o dezvoltare în parteneriat, pentru a fi mai hotărâţi, mai informaţi şi mai proactivi pentru dezvoltarea oraşului Tăuţii-Măgherăuş.

1.7 Principiile generale utilizate în elaborarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă a oraşului Tăuţii-Măgherăuş

În elaborarea Strategiei de dezvoltare durabilă a orașului Tăuții-Măgherauș pentru perioada 2014-2020, s-a ținut cont de un număr amplu de principii adoptate la nivelul Uniunii Europene și, drept urmare, și în elaborarea documentelor de politici publice din România.

Principiul central al strategiei este principiul dezvoltării durabile, cu respectarea celor trei dimensiuni (ecologică, economică și socială) cu toate implicațiile: atingerea performanțelor de mediu impuse de Uniunea Europeană și de strategia națională privind dezvoltarea durabilă, creșterea competitivității administrației județene și a celor locale în scopul maximizării aportului lor la accelerarea progresului economic și social prin stabilirea de noi obiective și identificarea unor oportunități adaptate la noile condiții și exigențe, pentru trecerea, într-un interval de timp rezonabil și realist, la modelul de dezvoltare generator de valoare adăugată înaltă, orientat spre îmbunătățirea continuă a calității vieții oamenilor și a relațiilor dintre ei în armonie cu mediul natural.

În secțiunea de operaționalizare a Strategiei, Planul de acțiuni și Portofoliul de proiecte, s-a specificat pentru fiecare proiect nivelul administrației publice care va fi implicat în implementarea acestora (principiul subsidiarității).

Capitolul 2. CONTEXTUL REGIONAL SI JUDETEAN DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI DE DEZVOLTARE DURABILĂ A ORASULUI TAUTII (conform Planului de Dezvoltare Regională – ADR Nord-Vest – si conform Strategiei de Dezvoltare a judetului Maramures)

Planul de Dezvoltare Regională (PDR): principalul document de planificare elaborat la nivel regional și care reflectă politicile de dezvoltare relevante la nivel național în raport cu nevoile specifice la nivel de regiune, dar și cu direcțiile strategice de politică ale celorlalți principali finanțatori ai programelor de dezvoltare aferente regiunii respective.

Documentul poate reprezenta baza strategică pentru fundamentarea proiectelor inițiate la nivelul regiunii și poate să fie luat în considerare de autoritățile naționale pentru fundamentarea programelor de finanțare pentru următoarea perioadă de programare. Planificarea are în vedere atât fondurile externe (europene) cât și interne (naționale/guvernamentale, regionale, locale). PDR a fost realizat în conformitate cu orientările metodologice elaborate de către Ministerul Dezvoltării Regionale ce vizează atât conținutul Planurilor de Dezvoltare Regională cât și cadrul partenerial de elaborare, consultare și aprobare al acestora, fiind modificat în urma analizei ex-ante. Prin activitatea de planificare ADR Nord-Vest își propune să contribuie la realizarea celor trei obiective de bază ale politicii de dezvoltare regională în România, stipulate în Legea nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională: diminuarea dezechilibrelor regionale existente, corelarea politicilor sectoriale guvernamentale la nivelul regiunilor și stimularea cooperării inter-regionale, interne și internaționale, transfrontaliere. PDR 2014-2020 pornește de la analiza cantitativă și calitativă a condițiilor existente și a tendințelor înregistrate în perioada de programare trecută (2007-2013) la nivelul regiunii de dezvoltare Nord-Vest (Transilvania Nord) în domenii legate de : resursele naturale, sistemul de așezări, structura socio-demografică a populației, infrastructura, mediul, economia, turismul, agricultura și dezvoltarea rurală și administrația și buna guvernare. Analiza situației existente se încheie cu evidențierea potențialului și a nevoilor specifice regiunii, prin intermediul analizei punctelor tari și slabe, oportunităților și amenințărilor (SWOT). Pe baza acestor informații, a viziunii de dezvoltare pe termen lung, precum și a contextului de planificare și programare de la nivel național și european privind politica de coeziune pentru perioada 2014-2020, au fost formulate obiective, priorități și acțiuni specifice de dezvoltare ale regiunii pentru exercițiul financiar 2014-2020. Ultima parte a documentului oferă informații privind cadrul în care ar trebui să se realizeze procesul de monitorizare și evaluare a PDR pe parcursul perioadei 2014-2020. Aceste activități sunt importante deoarece perioada actuală de programare pune un accent mai mare pe obținerea de rezultate care să conducă la un impact real mai mare, dar și pentru a putea realiza

rapoartele strategice privind implementarea planului în 2016, 2019 și 2022. PDR 2014-2020 oferă cadrul necesar pentru identificarea și integrarea/corelarea proiectelor la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest, pe baza priorităților de dezvoltare pentru următoarea perioadă de programare. Astfel documentul conține și un portofoliu de proiecte prioritare strategice. Prin acest portofoliu dorim să contribuim la creșterea absorbției și impactului fondurilor la nivel regional. De asemenea, sperăm, că în acest mod impactul asupra dezvoltării regiunii ar fi unul mult mai puternic, investițiile prioritare finanțate din fonduri europene sau guvernamentale fiind multiplicare prin investițiile realizate din fonduri private utilizate pentru proiecte complementare, conexe celor prevăzute în cadrul portofoliului de proiecte strategice la nivel regional.

Planul de Acțiune și Portofoliul de proiecte rezultate în urma elaborării Strategiei de Dezvoltare Durabilă a orasului Tautii Magheraus trebuie să țină cont de obiectivele și proiectele planificate la nivel regional prin PDR, acest lucru constituind un element central pentru o dezvoltare logică și armonioasă a comunității.

Realizarea PDR Nord-Vest 2014-2020 are în vedere prevederile principalelor documente strategice și de planificare de la nivel european și național.

Context european Strategia „Europa 2020”

Obiectivul general al acestei strategii este transformarea UE într-o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, pentru a oferi un nivel ridicat al ocupării forței de muncă, al productivității și pentru a asigura coeziunea economică, socială și teritorială.

Cele trei priorități stabilite în cadrul acestei strategii sunt:

1. Creștere inteligentă, prin investiții mai eficiente în educație, cercetare și inovare;
2. Creștere durabilă, prin orientarea decisivă către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon;
3. Creștere incluzivă, prin punerea accentului pe crearea de locuri de muncă și pe reducerea sărăciei.

Strategia „Europa 2020” stabilește o serie de ținte grupate sub 5 obiective:

1. Ocuparea forței de muncă - o rată de ocupare a forței de muncă de 75 % în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani
2. Cercetare și dezvoltare - alocarea a 3% din PIB-ul UE pentru cercetare și dezvoltare
3. Schimbările climatice și utilizarea durabilă a energiei - reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră (sau chiar cu 30%, în condiții favorabile) față de nivelurile înregistrate în 1990 - creșterea ponderii surselor de energie regenerabile până la 20% creșterea cu 20% a eficienței energetice
4. Educație - reducerea sub 10% a ratei de părăsire timpurie a școlii - creșterea la peste 40% a ponderii absolvenților de studii superioare în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani
5. Lupta împotriva sărăciei și a excluziunii sociale - reducerea cu cel puțin 20 de milioane a numărului persoanelor care suferă sau riscă să sufere de pe urma sărăciei și a excluziunii sociale

Țintele și obiectivele Strategiei „Europa 2020” au fost transpuse 11 obiective tematice:

1. Întărirea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării
2. Îmbunătățirea accesului la și a utilizării și calității tehnologiilor informațiilor și comunicațiilor
3. Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii
4. Sprijinirea tranziției spre o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele
5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor
6. Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
7. Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în rețelele cheie
8. Promovare ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă
9. Investiții în competențe, educație și învățare continuă
10. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei
11. Îmbunătățirea capacității instituționale și a eficienței în administrația publică

Obiectivele tematice sunt promovate în cadrul documentelor strategice de ordin general:

- Cadrul Strategic pentru Amenajarea Teritoriului Uniunii Europene - integrează la nivel teritorial obiectivele de coeziune și competitivitate ale UE
- Cadrul Strategic Comun (Anexa I a Regulamentului UE nr. 1303/2013 privind stabilirea unor dispoziții comune - transpune obiectivele tematice în acțiuni cheie pentru fondurile europene, în vederea maximizării impactului. Acestea sunt detaliate prin priorități de investiții în regulamentele specifice aferente fondurilor europene.

De asemenea obiectivele tematice sunt susținute la nivel european prin diferite instrumente, specifice sectoarelor care sunt vizate de strategia Europa 2020:

- Facilitatea „Conectarea Europei” - este un mecanism de finanțare creat pentru a accelera investițiile pe termen lung în transporturi, drumuri, căi ferate, rețele energetice și telecomunicații (rețele de mare viteză în bandă largă).
- Programul „Orizont 2020” - cel mai mare program cadru în domeniul cercetării dezvoltării-inovării din istoria UE, urmărește finanțarea proiectelor capabile să ducă la îndeplinire obiectivele tehnice, științifice, educaționale și sociale asumate de statele membre prin intermediul Strategiei „Europa 2020”. Unul dintre instrumentele care vor fi utilizate pentru a întări potențialul regiunilor Europene, și în particular de a încuraja și sprijini dezvoltarea, în întreaga Europă, sunt “clusterelor orientate pe cercetare” sau „clusterelor inovative” unde regăsim asociate întreprinderi, universități, centre de cercetare, și autorități regionale.
- Programul „COSME” – stimulează competitivitatea în afaceri și a IMM-urilor, pentru promovarea accesului la finanțare și încurajarea unei culturi antreprenoriale, inclusiv crearea de noi întreprinderi.
- Programul „Europa Creativă” – încurajează principalii actori din domeniile audiovizual, cultural și creativ să atragă o audiență mai mare, precum și de a însuși noi aptitudini specifice erei digitale.
- Programul „Ocupare și inovare socială” – asigură suport pentru elaborarea și implementarea reformelor în domeniul ocupării și social, prin coordonarea politicilor și a identificării, analizei și schimbului de bune practici.

Context național

Acordul de parteneriat 2014-2020 dintre Comisia Europeană și România (aprobat de CE în 7 august 2014) - are ca obiectiv global reducerea discrepanțelor de dezvoltare economică și socială dintre România și statele membre UE, provocările în materie de dezvoltare fiind: competitivitatea, oamenii și societatea, infrastructura, resursele, respectiv administrația și guvernarea. Acordul stabilește țintele strategiei „Europa 2020” asumate de România, care vor fi implementate prin intermediul Programelor Naționale de Reformă (PNR):

1. rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de 70%
2. nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare de 2% din PIB-ul României
3. obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice:
4. emisiile de gaze cu efect de seră cu 20% sub nivelul înregistrat în 1900
5. 24% din energia produsă să provină din surse regenerabile
6. creșterea cu 19% a eficienței energetice
7. rata de părăsire timpurie a școlii sub 11,3%
8. ponderea tinerilor cu vârsta între 30-34 ani, absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar, de cel puțin 26,7%
9. scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 580.000.

Prioritățile de dezvoltare teritorială stabilite prin Acord pentru perioada 2014-2020 vizează: îmbunătățirea calității vieții pentru comunitățile locale și regionale, consolidarea rețelei urbane prin dezvoltare policentrică și specializare teritorială, promovarea parteneriatelor rural-urbane, creșterea accesibilității și conectivității prin: creșterea accesibilității la marile aglomerații urbane și îmbunătățirea accesibilității între aglomerațiile urbane majore, acces echitabil la servicii de interes general și conectarea zonelor rurale la rețeaua majoră de transport și la utilitățile publice de nivel mai înalt (urban).

Pentru asigurarea unei abordări integrate pentru dezvoltarea teritorială a anumitor zone subregionale sunt definite următoarele instrumente specifice :

1. Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (CLLD) – care urmărește să crească nivelul de incluziune socială și să reducă sărăcia în rândul comunităților marginalizate.
2. Investițiile teritoriale integrate (ITI) – un instrument care va fi utilizat pentru stimularea dezvoltării teritoriului aferent Rezervației Biosferei Delta Dunării.
3. Dezvoltarea urbană durabilă – are ca măsuri prioritare: susținerea dezvoltării economiei orașelor, îmbunătățirea calității mediului în zonele urbane, susținerea dezvoltării infrastructurii de bază și a mobilității urbane în orașele României.
4. Cooperare teritorială: Strategia UE pentru regiunea Dunării, programe de cooperare transfrontaliere.

Strategia Națională pentru Dezvoltare Regională 2014-2020 - propune ca obiectiv general îmbunătățirea continuă a calității vieții, prin asigurarea bunăstării, protecției mediului și coeziunii economice și sociale pentru comunități sustenabile, capabile să gestioneze resursele în mod eficient și să valorifice potențialul de inovare și dezvoltare echilibrată economică și socială al regiunilor. Obiectivele specifice ale acestei strategii sunt:

- a) Creșterea rolului și funcțiilor orașelor și municipiilor în dezvoltarea regiunilor prin investiții care să sprijine creșterea economică, protejarea mediului, îmbunătățirea infrastructurii edilitare urbane și coeziunea socială
- b) Creșterea eficienței energetice în sectorul public și/sau rezidențial pentru a contribui la reducerea cu 20% a emisiilor de CO₂ în conformitate cu Strategia Europa 2020
- c) Creșterea gradului de accesibilitate a regiunilor prin îmbunătățirea mobilității regionale și asigurarea serviciilor esențiale pentru o dezvoltare economică sustenabilă și incluzivă
- d) Regenerarea zonelor defavorizate și stimularea incluziunii sociale a comunităților marginalizate, prin crearea premiselor necesare pentru asigurarea serviciilor esențiale și condițiilor decente de trai
- e) Creșterea economiilor regionale prin dezvoltarea infrastructurii specifice inovării și cercetării, precum și stimularea competitivității IMM-urilor
- f) Stimularea dezvoltării competitive și durabile a turismului la nivel regional și local prin valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, cu potențial turistic și crearea / modernizarea infrastructurii specifice de turism
- g) Protecția și îmbunătățirea mediului prin creșterea calității serviciilor de apă, reabilitarea siturilor industriale poluate și abandonate și luarea unor măsuri de prevenire a riscurilor și creșterea capacității de intervenție în situații de urgență.

Strategia pentru transport durabil pe perioada 2007-2013 și 2020, 2030 – urmărește modernizarea și dezvoltarea rețelei de transport de interes european și național, creșterea condițiilor de siguranță și a calității serviciilor; liberalizarea pieței interne de transport; stimularea dezvoltării economiei și a competitivității; întărirea coeziunii sociale și teritoriale la nivel regional și național; compatibilitatea cu mediul înconjurător.

Strategia de transport intermodal în România 2020 – are ca obiective: modernizarea și/sau construirea unor terminale intermodale și a infrastructurii aferente, realizarea unor servicii intermodale de calitate, implementarea unui sistem de urmărire, planificare și management a transportului intermodal de marfă, utilizând sistemele inteligente de transport disponibile pe piață, stimularea promovării sistemului național de transport intermodal.

Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național al României 2007-2026 are ca principal obiectiv transformarea României într-o destinație turistică de calitate pe baza patrimoniului său natural și cultural.

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României pentru orizontul de timp 2020, respectiv 2030 - obiectivele pentru 2020 vizează atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile. Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030 – are ca obiective: valorificarea periferialității prin dezvoltarea rolului de conector și releu la nivel continental și intercontinental, racordarea la rețeaua europeană de poli și coridoare de dezvoltare, structurarea și dezvoltarea echilibrată a rețelei de localități urbane, afirmarea solidarității 12 urban-rural, dezvoltarea rurală, consolidarea și dezvoltarea legăturilor interregionale ca suport al dezvoltării regionale, dezvoltarea adecvată a diferitelor categorii de teritorii, creșterea competitivității teritoriale, protejarea, dezvoltarea și valorificarea patrimoniului natural și cultural.

Context regional

1. procesul s-a desfășurat parțial în contextul dezbaterilor privind regionalizarea / descentralizarea
2. existența unei viziuni de dezvoltare adoptată în decursul procesului anterior de planificare, care acoperă intervalul rămas până în 2027
3. majoritatea administrațiilor publice nu au documente de planificare pentru orizontul 2020; există puține administrații publice locale care au elaborat strategii de dezvoltare locală și au identificat proiecte prioritare pentru perioada 2014-2020
4. accent mai mare pe politici integrate teritorial
5. există puține proiecte de investiții mature fără finanțare (mult mai puține comparativ cu perioada 2005-2007 aflate în „proiect pipeline” datorită modalității diferite de selecție adoptate față de perioada de pre-aderare) și de asemenea resursele financiare ale beneficiarilor sunt insuficiente pentru pregătirea de proiecte.

Principiile procesului de planificare

Principiile procesului de planificare 2014-2020 sunt:

- *Programare orientată pe rezultate*
- *Parteneriat – dezvoltarea unei structuri partenoriale cuprinzătoare formată din actori relevanți la nivel regional: autorități publice și alte instituții publice de la nivel județean sau local, parteneri economici și sociali, reprezentanți ai societății civile. Parteneriatul include elaborarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea Planului de dezvoltare regională.*
- *Complementaritate, coerență, coordonare și conformitate – se asigură coerența cu politicile, prioritățile și obiectivele de la nivel European și național, complementaritatea cu alte instrumente financiară în afara IS, coordonarea cu intervențiile BEI sau alte instrumente financiare și conformitatea cu legislația europeană și națională.*

În consonanță cu Strategia „Europa 2020”, pentru perioada 2014-2020 s-a decis să se acorde o atenție deosebită dimensiunii (coeziunii) teritoriale, respectiv asociațiilor metropolitane și GAL-

urilor (Grupuri de Acțiune Locală), astfel încât să se asigure o concentrare necesară a investițiilor pentru un impact mai mare al acestora în teritoriu, la nivelul comunităților locale.

Principiile orizontale avute în vedere în cursul procesului de planificare, în conformitate cu cadrul european sunt:

- Dezvoltare durabilă – întreprinderea unor acțiuni de-a lungul ciclului de planificare în scopul de a evita sau reduce efectele dăunătoare mediului și de a asigura beneficii nete pe plan social, climatic și de mediu.

Grupurile de Acțiune Locală (GAL) sunt entități ce reprezintă parteneriate public – private, desemnate într-un teritoriu rural omogen care vor implementa o strategie integrată pentru dezvoltarea teritoriului

- Egalitate între bărbați și femei și nediscriminare – se asigură promovarea egalității între bărbați și femei și se iau măsurile adecvate pentru prevenirea oricărei discriminări bazate pe sex, rasă sau origine etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală atât în etapa de pregătire cât și în cea de implementare a PDR.

- Accesibilitatea – adoptarea măsurilor necesare pentru a preveni orice discriminare bazată pe handicap, contribuind astfel la garantarea unui mediu fără obstacole pentru persoanele cu handicap și inclusiv persoanelor în vârstă.

- Abordarea schimbărilor demografice - aborda problemele demografice - mai ales cele legate de reducerea populației active - și pentru a genera creștere economică într-o societate în curs de îmbătrânire, asigurând acces îmbunătățit la educație, servicii și locuri de muncă.

- Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea - atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, respectiv prevenirea riscurilor sunt integrate în procesul de planificare.

Regiunea Nord-Vest este o regiune de tranziție între blocul comunitar și cel ex-sovietic, respectiv între țările din nordul și sudul Europei. Asumarea acestui rol, de regiune de tranziție depinde de sprijinul prevăzut de politicile de extindere și asistența financiară ale UE. Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest a fost creată în baza Legii 151/1998 prin asocierea voluntară a autorităților locale și județene din județele Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu Mare și Sălaj. Suprafața regiunii este de 34.160 km², reprezentând 14,3% din teritoriul României. Regiunea Nord-Vest se situează astfel pe locul 4 la nivel național în privința suprafeței, respectiv pe locul 29 între cele 273 regiuni ale UE. În spațiul național, Regiunea Nord-Vest (Transilvania Nord) face parte din Macroregiunea 1 (NUTS1) și se învecinează în sud cu Regiunea Vest (Banat), în sud-est cu Regiunea Centru (Transilvania Sud) și în est cu Regiunea Nord-Est (Bucovina-Moldova Nord).

În cadrul UE, regiunea are o poziție geografică periferică la granița estică a UE învecinându-se cu Ucraina. Poziția este strategică, regiunea fiind poartă de intrare în România dinspre Ungaria, respectiv în exteriorul UE înspre Ucraina și Moldova. Regiunea este situată la intersecția axelor Nord-Sud și Est-Vest ale Europei (centrul geografic al Europei fiind situat pe Tisa, în localitatea Rahău la mică distanță de orașul Sighetu Marmăției). Datorită acestei poziții geografice, prin procesul de integrare europeană a unor țări din spațiul ex-sovietic (în special prin semnarea Acordului de asociere și a Acordului de liber schimb cu UE de către Republica Moldova, Ucraina și Georgia), regiunea prezintă oportunități în ceea ce privește posibilitatea trasării unor culoare europene majore de transport către est, dar și în ceea ce privește dezvoltarea economică. Granița regiunii cu Ungaria se întinde pe o lungime de 265 km, regiunile vecine NUTS2 fiind Észak-Alföld (județele Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg) și parțial Dél-Alföld (județul Békés). În nord, granița cu Ucraina, are o lungime de 258 km, județele vecine fiind Zakarpatska, Ivano-Frankivska și parțial Chernivetska din Ucraina de Vest. Intensificarea și adâncirea cooperării transfrontaliere cu regiunile vecine a fost susținută pe granița cu Ungaria încă din 1995 prin fonduri PHARE CBC, în perioada 2007-2013 fiind finanțată prin FEDR cu cca. 250 milioane euro. Cooperarea este îngreunată de lipsa unor conexiuni moderne și rapide atât rutiere cât și feroviare. Chiar dacă în ultimii ani s-au construit cu ajutorul programului

transfrontalier o serie de drumuri care leagă localitățile de o parte și de alta a graniței, acestea nu contribuie pe deplin la integrarea economică a zonei până la intrarea României în Spațiul Schengen. Posibilitatea extinderii cooperării cu vecinii din Ucraina s-a deschis în 2004, prin finanțarea de către UE a programelor PHARE și TACIS, care au continuat în perioada 2007-2013 prin programul cvadrilateral ENPI Ungaria-Slovacia-România-Ucraina. Deși susținută financiar, cooperarea suferă din cauza numărului redus de treceri de frontieră la granița cu Ucraina. Vechile trasee europene pentru comerț Sud-Nord, care au făcut din Sighetul Marmației un puternic centru de comerț internațional în perioada antebelică, nu au fost refăcute (din cele 7 poduri peste Tisa care existau înainte de război, a mai rămas doar unul). În concluzie, cu toate că poziția geografică a regiunii este la intersecția axelor geografice europene Nord-Sud și Est-Vest, aceasta nu a fost și nu este încă valorificată corespunzător datorită faptului că regiunea se află încă în afara spațiului Schengen, precum și datorită situării la periferia teritoriului UE, în vecinătatea blocului ex-sovietic. Provocarea pe termen mediu și lung va fi valorificarea oportunităților strategice care vor apare în urma procesului de apropiere de UE a Moldovei, Ucrainei și Georgiei.

În ceea ce privește rețeaua de așezări urbane și gradul de urbanizare, există disparități importante între cele 6 județe care alcătuiesc Regiunea Nord-Vest. Cel mai mare număr de orașe îl regăsim în Maramureș (13), iar cel mai mic în Bistrița-Năsăud și Sălaj (câte 4). În ceea ce privește clasificarea orașelor pe categorii de mărime⁴, se poate observa că, în prezent, predomină orașele foarte mici (sub 10.000 de locuitori), în număr de 18 (41,6% din total), urmate de orașele mici (10.000 – 19.999 de locuitori), care reprezintă circa un sfert din totalul orașelor din Regiunea Nord-Vest. Aproape jumătate din orașele Regiunii NordVest nu îndeplinesc criteriul privind populația minimă, însă se află în legalitate pentru că toate au primit acest statut înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 100/2007, ulterior acestui an nefiind declarate noi orașe.

Zona Metropolitană Baia Mare

Pentru orasul Tautii Magheraus Zona Metropolitana Baia Mare reprezinta o arie strategica deosebit de importanta pentru dezvoltarea comunitatii locale, avand in vedere faptul ca aceasta constructie precum si proximitatea orasului fata de municipiul resedinta de judet constituie puncte tari atat pentru atragerea de investitori catre oras, cat si pentru dezvoltarea unor proiecte in stransa colaborare si coordonare cu cel mai important UAT al judetului.

Asociația Zona Metropolitană Baia Mare a fost constituită în 2006 și este formată din municipiul Baia Mare, 5 orașe și 12 comune din aria limitrofă a municipiului, care au semnat o convenție de asociere privind dezvoltarea durabilă a zonei. Cele 18 unități administrativ teritoriale componente ale Zonei Metropolitane Baia Mare se întind pe o suprafață de peste 1.388 de km² (22% din suprafața totală a județului Maramureș) și înregistrează 213.375 de locuitori (44,6% din populația județului). Densitatea populației este de 153,7 locuitori/km² în teritoriul Zonei Metropolitane Baia Mare, respectiv de 52,6 locuitori/km² în restul județului Maramureș. În perioada 2002-2011, populația Zonei Metropolitane Baia Mare a scăzut cu 16.526 de persoane (-7,2%), în timp ce în restul județului Maramureș scăderea a fost de 14.925 de persoane (-5,3%). Prin urmare, în acest caz, nu se poate vorbi de o tendință de concentrare a populației în zona periurbană a municipiului Baia Mare, ci, din contră, de o tendință de deconcentrare.

Între provocările perioadei 2014-2020 se regăsesc întărirea legăturii urban-rural, realizarea investițiilor minime necesare în localitățile urbane pentru a avea capacitatea de a oferi locuitorilor servicii sociale adecvate dar și oportunități de ocupare a forței de muncă și dezvoltare astfel încât fenomenul migrator să fie stopat, iar sporul natural al populației să crească. În mediul rural provocările sunt legate de eficientizarea rețelei de localități și raționalizarea rețelelor de servicii (transporturi, sănătate, educație, etc.) având în vedere disparitățile teritoriale. De asemenea, trebuie

avute în vedere dezvoltarea zootehniei, precum și valorificarea superioară a resurselor locale ca premize ale specializării funcționale a regiunii.

Aspecte relevante cuprinse în Strategia de Dezvoltare a județului Maramureș

Descrierea generală a județului:

→ județul este amplasat la granița de nord a României cu Ucraina, respectiv la granița de est a Uniunii Europene cu spațiul ex-sovietic; cu toate acestea, legăturile transfrontaliere ale județului sunt deficitare, existând un singur punct de trecere a frontierei funcțional, exclusiv rutier; traficul feroviar dintre cele două țări a fost suspendat de mai mulți ani, din rațiuni tehnice și economice;

→ reședința județului Maramureș, municipiul Baia Mare este un important centru urban în context național și regional, cu o îndelungată tradiție urbană; în mod similar, municipiul Sighetu Marmației a îndeplinit, de-a lungul timpului, funcția de reședință a județului interbelic Maramureș și a fost un important centru al comunității evreiești din România;

→ județul Maramureș are o istorie zbuciumată, suferind numeroase modificări teritorial-administrative (fiind chiar împărțit între două județe distincte până la Cel De-al Doilea Război Mondial), care însă nu i-au afectat coeziunea teritorială și socială, deși este alcătuit din 4 regiuni etno-folclorice ("țări"), cu o identitate bine conturată: Țara Codrului, Chioarului, Lăpușului și Maramureșului (Istoric);

→ relieful județului este unul foarte variat (43% muntos, 30% de deal și podiș și 27% depresionar), județul fiind traversat de două lanțuri muntoase, care determină relativa izolare a Depresiunii Maramureșului, una dintre cele mai extinse depresiuni intramontane din țară; ponderea ridicată a reliefului montan face ca densitatea medie a populației să fie mai scăzută decât media regională și națională;

→ clima județului este temperat-continentală, cu unele influențe baltice și scandinave, care o fac mai umedă și mai rece, în zona montană atingându-se maximul precipitațiilor înregistrate în România; de asemenea, depresiunile din județ au un efect de adăpost climatic prin raportare la zonele montane;

→ județul dispune de o rețea hidrografică bogată și de resurse suficiente de apă, care cuprind cursuri de suprafață, lacuri naturale și artificiale, ape subterane și freatice;

→ în județul Maramureș regăsim majoritatea tipurilor de soluri și a etajelor de vegetație din România (alpin, subalpin, păduri în amestec, păduri de foioase etc.), însă există o tendință de restrângere a acestora în favoarea peisajelor puternic antropizate;

→ județul Maramureș se confruntă cu un număr important de riscuri naturale și antropice: inundații (risc semnificativ pe mai multe cursuri de apă din județ, conform hărților de risc - Tisa, Rona, Vișeu, Vaser, Iza, Someș, Sălaj, Bârsău, Lăpuș, Săsar etc.), alunecări și prăbușiri de teren (32 de UAT-uri), incendii de pădure și vegetație uscată (peste 200/an), avalanșe, cutremure, accidente industriale, de transport, poluare cu ape de mină, cianuri și metale grele, prăbușirea unor construcții, eșecul rețelelor de utilități, muniție neexplodată etc.; acestea sunt amplificate de efectele schimbărilor climatice (secetă, precipitații abundente, alternanța temperaturilor, vijelii etc.), dar și de activitatea umană (folosirea pădurilor ca locuri de picnic, lipsa sau degradarea lucrărilor de stabilizare și de protecție împotriva inundațiilor, colmatarea unor șanțuri și rigole, depozitarea necontrolată de deșeuri etc.);

→ numărul situațiilor de urgență la care este solicitată intervenția este ridicat și în creștere, punând o presiune ridicată asupra instituțiilor cu atribuții în domeniu, multe dintre acestea putând fi prevenite; cu toate acestea, ISU are un timp maxim de răspuns de 15-35 de minute în majoritatea zonelor din județ;

→ instalațiile de avertizare a populației din județ (centrale de alarmă, radioreceptoare, sirene electronice etc.) sunt insuficiente și învechite;

→ în județ funcționează un număr de 75 de servicii voluntare de situații de urgență, însă acestea se confruntă cu un deficit de personal, voluntari și echipamente;

→ la nivelul județului au fost implementate mai multe proiecte POR și de cooperare transfrontalieră, care au vizat dotarea ISU cu mijloace de intervenție modernă, precum și cu sisteme moderne și alternative de alarmare; totuși, serviciile profesionale pentru situații de urgență necesită încă multe investiții pentru dotarea cu echipamente, spații de pregătire a personalului și populației, derularea de campanii de informare și conștientizare a populației etc. Economie:

→ în pofida contextului internațional și intern nefavorabil, generat de criza economică și financiară instalată în anul 2008, ritmul de creștere al PIB-ului județean a fost superior mediei regionale și a ajuns la 23% în Euro (PPS) și la 28% în Euro/locuitor (PPS); cu toate acestea, PIB per capita se menține la doar 36% din media UE-28, context în care județul este una dintre cele mai sărace zone din Uniunea Europeană;

→ în ultimii 25 de ani, structura economică a județului s-a modificat substanțial, în principal ca urmare a dispariției industriei extractive, cu o tradiție de peste 2.000 de ani și 20.000 de salariați în 1990, a restrângerii numărului de locuitori dependenți de agricultură - zootehnică și pomicultură, dar și a dezvoltării unor ramuri industriale și a sectorului de servicii, ultimul generând astăzi aproape 60% din PIB;

→ dacă ultimii 7 ani au marcat o creștere a volumului de activitate în industria prelucrătoare și în servicii, care generează împreună 90% din PIB-ul județean, ponderea agriculturii și a construcțiilor s-a redus, inclusiv pe fondul migrației forței de muncă și a crizei care a afectat sectorul imobiliar; deși producția agricolă a scăzut în termeni reali cu 20% față de anul 2007, numărul persoanelor ocupate în agricultura informală de subzistență, preponderent pentru autoconsum, a rămas foarte ridicată (35% per ansamblu și peste 50% în mediul rural), fiind sectorul cu cea mai slabă productivitate a muncii;

→ suprafața de terenuri agricole a județului s-a redus cu circa 5.000 ha în ultimii 7 ani, dar acesta dispune încă de unele dintre cele mai extinse suprafețe din țară ocupate cu pășuni, fânețe și livezi; pe de altă parte, circa 7-8% dintre terenurile agricole din județ se află în repaus, numai o parte fiind subvenționate în acest sens; totuși, suprafețele lăsate pârlog s-au redus în ultimii ani, pe fondul creșterii valorii subvențiilor pentru terenurile cultivate (circa 60.000 de cereri de subvenție/an, pentru circa 150.000 ha, în valoare totală de circa 60 mil. Euro);

→ suprafețele ocupate cu cereale și cartofi s-au restrâns față de anul 2007 în favoarea celor cultivate cu furaje verzi, însă județul Maramureș continuă să ocupe locul IV la nivel național la suprafețele cultivate cu cartofi;

→ livezile din județ, deși ocupă suprafețe importante, sunt îmbătrânite (peste 70% au mai mult de 25 de ani) și sunt afectate de secetă și dăunători, context în care au o productivitate redusă;

→ la nivelul județului există un deficit de unități de depozitare și procesare a legumelor și fructelor, multe fiind valorificate în gospodăriile populației pentru producerea băuturilor spirtoase (celebra "horincă"); în județ există o asociație a producătorilor de băuturi spirtoase care apără interesele acestora, în condițiile unei legislații fiscale nefavorabile micilor instalații de producere a acestora;

→ parcul de mașini și utilaje agricole din județ s-a extins semnificativ față de anul 2007, inclusiv prin accesarea de fonduri nerambursabile pentru dotarea fermelor;

→ suprafețele cultivate pe care s-au administrat îngrășăminte chimice și pesticide s-au restrâns la jumătate în ultimii ani, fermierii preferând să administreze îngrășăminte naturale, ceea ce afectează volumul producției, dar creează un excepțional potențial pentru agricultura bio, care încă ocupă suprafețe restrânse, însă în creștere continuă;

→ terenurile agricole din județ sunt supuse unui fenomen complex de degradare naturală și antropică, context în care un sistem de îmbunătățiri funciare și agricole (lucrări de desecare, drenaj, de combatere a eroziunii etc.) a fost conceput încă din perioada comunistă pe zeci de mii de hectare; din păcate, administratorul acestora – ANIF, se confruntă cu un deficit de personal și resurse financiare pentru administrarea și reabilitarea acestor lucrări, chiar dacă s-au mai făcut investiții în acest sens și în ultimii ani;

→ din perspectiva efectivelor de animale din județ, acestea depășesc media națională și regională la

bovine și porcine, însă sunt în scădere pentru majoritatea speciilor, exceptând caprinele, ovinele și albine, care beneficiază de un regim de subvenționare mai atractiv și sunt mai ușor de crescut; circa 90% dintre efective sunt concentrate în gospodăriile populației, existând un număr mic de ferme de tip industrial;

→ județul Maramureș se confruntă cu probleme legate de valorificarea produselor agricole obținute, de ex. laptele, produs în cantități mari, dar sezoniere, mai ales în contextul concurenței produselor din import, puternic subvenționate, care pune o presiune majoră pe prețurile de achiziție practicate de procesatori;

→ județul Maramureș se plasează pe locul II la nivel național la numărul de produse tradiționale atestate, care cuprinde produse de panificație, carne și preparate din carne, din fructe și legume, lactate și brânzeturi etc., toate foarte populare pe piața internă și externă;

→ exploatațiile agricole din județ sunt extrem de fragmentate, ca și proprietatea asupra terenurilor, mărimea lor medie fiind de doar 2,4 ha, sub media națională; dintre acestea, doar 0,6% au personalitate juridică și lucrează circa 15% dintre terenuri, restul fiind exploatații individuale ale populației, care asigură preponderent subzistența și autoconsumul; în acest context, 45% dintre locuitorii județului lucrează în agricultură, ca activitate principală sau secundară, dintre care 22% au peste 65 de ani, iar foarte puțini sunt tineri, anticipând o scădere masivă a ponderii ocupării în agricultură în următorii ani;

→ în perioada comunistă, la Baia Mare și Sighetu Marmăției funcționau două prestigioase stațiuni de cercetare-dezvoltare pomicolă, respectiv a bovinelor, care au fost ulterior desființate sau au renunțat la activitatea de cercetare din cauza subfinanțării cronice a acestora de la bugetul de stat;

→ în județ există puține lanțuri integrate de furnizare a produselor agroalimentare (planificare – producție – depozitare – sortare – procesare – comercializare), care să poată negocia cu marile lanțuri de furnizare; în județ există peste 100 de asociații ale producătorilor agricoli, 2 cooperative agricole și 4 grupuri de producători, însă acestea nu au reușit să implementeze încă complet astfel de sisteme integrate, cu multiple beneficii pentru fermieri, inclusiv din cauza slabei culturi asociative a acestora; totuși, unele dintre acestea – de ex. Asociația Producătorilor de Produse Tradiționale și Ecologice – este foarte activă în promovarea produselor specifice județului;

→ sectorul industrial de la nivel județean a cunoscut modificări structurale majore în ultimii ani, concretizate în dispariția sau restructurarea masivă a unor ramuri industriale tradiționale (de ex. industria extractivă, industria metalurgică, cea a construcțiilor de mașini, materialelor de construcții, textilă etc.), în general energofage și subvenționate de autoritățile comuniste, în favoarea altora cu o competitivitate ridicată în context internațional; în plus, vechile întreprinderi comuniste care au rezistat tranziției au ajuns în proprietate privată, iar sectorul industrial a ajuns să fie dominat de noi întreprinderi cu capital străin sau autohton;

→ la nivelul județului Maramureș există în prezent mai multe aglomerări industriale, care concentrează un număr mare de companii și de angajați, dar și un volum important de vânzări, investiții și exporturi, cu potențial de a forma cluster inovative: industria prelucrării lemnului și mobilei, industria de echipamente și componente electrice, industria ușoară, industria alimentară și a băuturilor, industria construcțiilor metalice și a prelucrărilor mecanice;

→ unitățile industriale din județ realizează, în general, produse cu valoare adăugată redusă, bazate pe utilizarea extensivă a resurselor naturale și umane din județ, și care realizează un transfer tehnologic redus dinspre sectorul de cercetare, stare de fapt care se transpune în nivelul foarte scăzut de salarizare al lucrătorilor;

→ companiile județene din sectorul construcțiilor se confruntă cu un deficit de lucrări publice și private, fiind nevoite să se reorienteze către piețele din afara județului;

→ sectorul de comerț este unul care s-a dezvoltat semnificativ în ultimii ani, reunind un număr tot mai mare de complexe comerciale aparținând unor lanțuri din țară și străinătate, dar și companii locale de depozitare,

distribuție și desfacere cu acoperire regională; în paralel, dezvoltarea comerțului modern a condus la reducerea treptată a numărului de mici comercianți (de ex. magazine de cartier);

→ deși județul Maramureș este o destinație turistică foarte populară, turismul are o contribuție redusă la economia locală, din punct de vedere al ponderii sale în PIB și a numărului de locuri de muncă create; sectorul IT&C de la nivel județean, deși se remarcă printr-o serie de IMM-uri dezvoltate de antreprenorii locali, are o pondere redusă în PIB județean, în primul rând ca urmare a fenomenului de "brain-drain", respectiv a migrației tinerilor calificați în străinătate sau către centrele universitare mari, care s-au specializat în astfel de servicii (de ex. ClujNapoca); o situație similară se înregistrează și în cazul serviciilor financiare, dependente de volumul redus al pieței locale; în schimb, sectorul serviciilor medicale private se află într-o continuă expansiune;

→ numărul de agenți economici activi de la nivelul județului Maramureș s-a redus față de anul 2007, interval în care numărul de radieri, suspendări și insolvențe a atins un maxim istoric, multe companii locale nereușind să treacă testul crizei economice și financiare globale; în plus, spiritul antreprenorial al locuitorilor județului se situează sub media națională și regională, mai ales în mediul rural, unde funcționează doar 20% din firmele din județ;

→ sectorul IMM reprezintă 99,7% din totalul firmelor, 85% dintre acestea fiind microîntreprinderi (în general, mici afaceri de familie), însă contribuția lor la PIB nu depășește 50%, firmele mari, puține la număr, mai ales cele cu capital străin, polarizând activitatea economică a județului, mai ales în domeniul industriei și comerțului; cele mai multe IMM-uri din județ sunt înregistrate în domeniul comerțului, construcțiilor și transporturilor, însă ultimii ani au adus o creștere a interesului antreprenorilor și pentru agricultură sau turism;

→ volumul investițiilor realizate de agenții economici de la nivelul județului a scăzut considerabil pe durata crizei, cele mai importante scăderi fiind consemnate în construcții, comerț și industrie (peste 20%, față de anul 2007);

→ pe fondul relativei sale izolări față de coridoarele majore de transport din România, dar și a lipsei infrastructurii de afaceri, județul Maramureș a atras un volum mai redus de investiții în comparație cu alte județe din regiune, ocupând locul 34 la nivel național din perspectiva capitalului subscris, în pofida creșterii numărului de firme cu capital străin cu 58% față de anul 2007;

→ în schimb, activitatea de comerț exterior a județului Maramureș s-a dublat în ultimii 7 ani, volumul exporturilor depășind 1 md. Euro, ceea ce indică o tot mai profundă integrare economică a acestuia în spațiul european și nu numai; cele mai multe exporturi realizate de companiile din județ (mobilă, articole din lemn, articole din piele, confecții etc.) înglobează puțină valoare adăugată, deși structura acestora s-a mai îmbunătățit în ultimii ani, pe fondul declinului industriei de lohn;

→ județul Maramureș se numără printre puținele din țară și singurul din regiune care nu dispune de un parc industrial acreditat, investitorii străini și autohtoni fiind nevoiți să identifice și să amenajeze locațiile pe cont propriu; de asemenea, singurul incubator de afaceri din județ a fost recent desființat;

→ activitatea organizațiilor patronale din județ este însă una semnificativă, remarcându-se, în acest sens, Camera de Comerț și Industrie, cu numeroase servicii-suport de afaceri, dar și Fundația "Centrul pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii Maramureș" (CDIMM);

→ dacă înainte de 1989, județul Maramureș reunea unele dintre cele mai bune colective de cercetători în domeniul mineritului, metalurgiei neferoase, pomiculturii sau zootehniei, astăzi activitatea de cercetare-dezvoltare din aceste domenii este aproape inexistentă; Centrul Universitar Nord Baia Mare al Universității Tehnice din Cluj-Napoca (UTCN) este singurul care mai realizează activități de cercetare, preponderent fundamentală, în cele 18 centre deținute, având încheiate contracte și cu unii agenți economici importanți; în domeniul cercetării mai activează astăzi sub 50 de persoane, de 10 ori mai puține față de anul 1990, iar cheltuielile cu acestea sunt insignifiante;

- la nivelul județului Maramureș nu au fost înființate clustere, dar unele firme din județ au aderat la clusterelor din Cluj-Napoca dedicate mobilierului și industriei IT&C, care sunt foarte active în promovarea cooperării dintre membri;
- resursele teoretice de forță de muncă ale județului s-au redus cu circa 8% față de anul 2007, pe fondul migrației externe a forței de muncă, astfel încât ratele de activitate și ocupare se situează sub media regională și națională;
- migrația externă a redus presiunea de la nivelul pieței locale a muncii, astfel încât rata șomajului înregistrează valori reduse, de circa 3 ori mai mici în comparație cu sfârșitul anilor '90; totuși, riscul de șomaj rămâne ridicat în rândul tinerilor și al persoanelor de peste 50 de ani, care în general nu dispun de calificări solicitate pe piața locală a muncii;
- fenomenul navetismului s-a amplificat în ultimii ani, mai ales în jurul municipiului Baia Mare, și antrenează peste 15% din forța de muncă, având o contribuție pozitivă la dezvoltarea comunităților implicate în acest proces;
- nivelul de salarizare din județ este într-o creștere continuă, dar lentă, și este mult inferior mediei naționale (unul dintre ultimele 5 locuri) și regionale, ca urmare a structurii defavorabile a ocupării (numărul mare de persoane ocupate în activități cu nivel foarte scăzut de salarizare – industria textilă, industria prelucrării lemnului, industria alimentară etc.).

Dezvoltare teritorială:

- după anul 1990, județul Maramureș a suferit mai multe reorganizări administrative teritoriale, care au rezultat în declararea a 5 orașe noi și înființarea a 7 comune desființate abuziv de regimul comunist; cu toate acestea, rețeaua de așezări din județ rămâne puternic hipertrofiată, diferența dintre municipiul reședință de județ și următorul oraș (Sighetu Marmăției) fiind de circa 1:4;
- chiar dacă județul Maramureș a trecut în anul 2004 printr-un amplu proces de reurbanizare, noile orașe nu îndeplinesc în totalitate criteriile din PATN aferente rangului III (urban), inclusiv pe cel legat de numărul minim de locuitori (Dragomirești și Săliștea de Sus), pe cele legate de infrastructura de transport, tehnico-edilitară etc.; MDRAP pregătește o nouă clasificare a așezărilor din România, potrivit căreia orașele Târgu Lăpuș, Dragomirești și Săliștea de Sus sunt încadrate în lista centrelor urbane cu caracteristici rurale;
- în plus, 10 comune din județ au sub 1.500 de locuitori, pragul minim stabilit pentru rangul IV din PATN, iar în județ există 7 UAT-uri cu sate care numără între 50 și 100 de locuitori, precum și mai multe cătune care sunt amenințate cu dispariția pe termen mediu; totuși, în mediul rural există comune care au potențial de a deservi cu infrastructură și servicii zonele rurale adiacente, unele îndeplinind astfel de funcții încă din perioada interbelică, când erau reședințe de plasă (de ex. Ocna Șugatag); un pol de dezvoltare urbană (Baia Mare) și 4 centre urbane (Borșa, Târgu Lăpuș, Vișeu de Sus și Baia Sprie) au beneficiat de finanțări nerambursabile din Axa Prioritară nr. 1 a POR 2007-2013 pentru proiecte integrate de dezvoltare urbană, cu condiția elaborării prealabile a unui plan integrat de dezvoltare urbană;
- zona Metropolitană Baia Mare este una dintre cele mai vechi din țară, fiind înființată în anul 2006, dar și cea mai activă, prin prisma numărului mare de proiecte cu finanțare nerambursabilă derulate, dar și a faptului că a reușit să implementeze un sistem metropolitan de transport local funcțional;
- resursele de dezvoltare ale municipiului sunt limitate de concurența manifestată de municipiul Cluj-Napoca, care polarizează întreaga regiune, dar și de municipiul Satu Mare, aflat la o distanță redusă, cu o populație similară și cu o poziție geografică mai favorabilă la granița de vest a țării;
- județul Maramureș se confruntă cu condiții pedo-climatice defavorabile practicării agriculturii extensive, precum și cu un fenomen complex de degradarea a solurilor, astfel încât 44 de UAT-uri sunt încadrate în categoria zonelor montane defavorizate, iar 3 în cea a zonelor defavorizate de condiții naturale specifice, ambele beneficiind de subvenții agricole în vederea menținerii agriculturii;

— în zonele periurbane, cu precădere în Zona Metropolitană Baia Mare există o presiune pentru scoaterea unor terenuri din circuitul agricol în vederea extinderii perimetrelor construite; suprafața intravilanului centrelor urbane din județ a crescut cu 69% față de anul 2007 (în condițiile scăderii populației stabile), densitatea ajungând la mai puțin de 4 locuitori/ha în orașele mici și montane; toate acestea vor pune pe viitor o presiune majoră pe autoritățile locale pentru extinderea infrastructurii de transport și tehnicoedilitare;

— două UAT rurale din județ nu dispun de contract pentru actualizarea PUG-urilor, 15 au în curs de elaborare, iar 4 în curs de avizare aceste documentații urbanistice; Zona Metropolitană Baia Mare are un PATZ din anul 2006, care necesită actualizare, iar CJ Maramureș un PATJ de dată recentă; doar 6 UAT din județ au în curs de execuție lucrările de cadastru și de înscriere în carte funciară a imobilelor, existând un program național pentru realizarea lor în toate localitățile din județ în următorii 7 ani;

— fondul locativ din județ s-a extins cu 10% în ultimii 7 ani, mai ales pe fondul investițiilor private derulate de locuitori, care au derulat inclusiv lucrări de extindere și modernizare a locuințelor existente; o contribuție decisivă în acest sens au avut-o și remiterile de valută ale localnicilor care lucrează în străinătate; tendința cea mai pregnantă de creștere a fondului locativ se înregistrează în Zona Metropolitană Baia Mare, unde se manifestă un fenomen de suburbanizare; din păcate, extinderea zonelor construite s-a făcut adesea fără o planificare urbanistică riguroasă, în areale cu o infrastructură de transport, tehnico-edilitară și echipamente publice deficitare;

— la nivelul județului Maramureș există un deficit de locuințe sociale și pentru tineri, mai ales în anumite centre urbane, în comparație cu numărul mare de cereri înregistrate; municipalitatea din Baia Mare a investit în modernizarea unor locuințe sociale și plănuiește construcția de noi unități locative; în alte centre urbane, există clădiri abandonate care ar putea fi transformate în locuințe sociale; circa 23% dintre clădirile de locuit din județ, cu precădere cele din centrele urbane mai mari, sunt realizate din beton și prefabricate din beton, materiale ineficiente energetic, iar aproape 30% sunt realizate din paiantă, chirpici și lemn, materiale ecologice, dar vulnerabile la fenomenele asociate schimbărilor climatice (inundații, alunecări de teren) și la cutremure; de asemenea, 8% dintre clădiri au fost construite înainte de 1946 și necesită lucrări de consolidare și reabilitare;

— fondul construit din mediul urban este constituit în mare parte din blocuri ridicate în perioada comunistă, standardizate, cu confort redus (15% sunt garsoniere, cu o singură cameră de locuit), ineficiente energetic, cu fațade degradate și cu spații publice interstițiale insuficient amenajate; procentul de reabilitare termică al locuințelor este de circa 20%, iar cel al locuințelor cu tâmplărie termoizolatoare ajunge la 62%; de asemenea, circa 15% din locuințe sunt neocupate, fiind de tip secundar;

— 60% dintre locuințele din județ sunt încălzite cu sobe pe bază de combustibil solid, cu impact negativ asupra mediului înconjurător, iar 3% sunt neîncălzite; doar 39% dintre acestea dispun de alimentare cu gaze naturale, în contextul în care zona Maramureșului Istoric nu dispune de o conductă de alimentare;

— în județ încă există cătune care nu dispun de alimentare cu energie electrică, precum și locuințe deconectate de la rețea, din diferite motive (1,2% din fondul locativ);

— 39% dintre locuințele din județ nu au toaletă cu apă, 18% bucătărie, 34% baie, iar 37% apă caldă, 17% apă potabilă, iar 24% canalizare, ceea ce afectează confortul cetățenilor și creează presiuni asupra mediului înconjurător; 24% dintre locuințe se alimentează cu apă din sisteme proprii, cu un control deficitar al potabilității, iar 35% dispun de sisteme proprii de canalizare.

Patrimoniul natural și cultural. Turism:

— județul Maramureș este în prezent una dintre destinațiile turistice cele mai populare și cele mai frecventate din România, atât pentru turiștii români, cât și pentru cei străini, prin prisma ofertei sale bogate și autentice;

— resursele turistice naturale ale județului sunt diversificate și cuprind arii naturale protejate (inclusiv Parcul Național Munții Rodnei), o zonă montană extinsă, lacuri naturale și sărate, păstrăvării, cursuri de apă, păduri, resurse agricole și vitipomicole etc., care permit practicarea schiului, alpinismului, rafting-ului, parapantismului, drumețiilor montane, turismului balnear, pescuitului sportiv și recreațional, gastronomiei tradiționale etc.;

— resursele turistice materiale ale județului cuprind cele 8 biserici de lemn UNESCO, cunoscute în întreaga lume, 582 de monumente istorice – arheologice, arhitecturale (inclusiv centre istorice), mocănița de pe Valea Vaserului – singura din Europa pe care mai circulă locomotive cu abur, Cimitirul Vesel de la Săpânța, numeroase mănăstiri și schituri, tradiții și obiceiuri folclorice unice, bine conservate, un număr mare de evenimente culturale și sărbători tradiționale, meșteri populari, costume populare specifice fiecăreia dintre cele 4 regiuni etno-folclorice, o bogată gastronomie, cu un număr mare de produse tradiționale atestate, personalități al căror destin este legat de județ, precum și de Școala de Pictură Băimăreană, unică în această zonă a Europei mai ales din prisma tradiției sale îndelungate etc.; în județ funcționează 65 de biblioteci publice, cu un fond valoros de carte, o parte dintre acestea fiind incluse în Programul Biblionet, prin care au fost dotate cu echipamente de calcul dotate cu Internet; din păcate, fondul de carte este învechit, iar numărul de cititori a scăzut în ultimii 7 ani cu peste 26%;

— Teatrul Municipal Baia Mare continuă o tradiție teatrală locală de peste 100 de ani, are secții de dramă și păpuși și are o activitate tot mai intensă, concretizată în numărul mare de spectacole și creșterea numărului de spectatori cu 55% față de anul 2007; cu sprijinul autorităților locale, teatrul este implicat și în organizarea unui festival de profil;

— județul dispune de un număr foarte mare de monumente istorice, dintre care unele sunt de importanță națională, însă o parte dintre acestea se află într-o stare avansată de degradare și necesită lucrări de consolidare și restaurare; astfel de lucrări au fost deja realizate, inclusiv cu fonduri europene, la un număr mic de obiective din Baia Mare (de ex. Bastionul Măcelarilor, Turnul lui Ștefan);

— de asemenea, în județ există un număr foarte mare de muzee, expoziții și case memoriale, unele unice în context național (de ex. cele destinate mineritului și arhitecturii tradiționale maramureșene), precum și un Complex Astronomic, cu primul și cel mai modern Planetariu din România, care atrag un număr mare de vizitatori;

— infrastructura sportivă de la nivelul județului este una uzată fizic și moral, din perspectiva stadioanelor, sălilor polivalente, bazinelor de înot etc.; la nivelul municipiului Baia Mare se pregătește realizarea unui complex sportiv multifuncțional, ce ar putea atrage competiții internaționale;

— în județ există deja 5 domenii schiabile de importanță regională și locală (Cavnic, Șuior, Mogoșa, Borșa, Izvoare), care au beneficiat inclusiv de fonduri de la bugetul de stat pentru extindere și modernizare; cu toate acestea, domeniile schiabile (de ex. Borșa) necesită fonduri suplimentare pentru a rămâne competitive în comparație cu alte zone similare din regiune și din țară; — Băile Ocna Șugatag sunt recunoscute la nivel național pentru eficiența tratamentelor terapeutice practicate, însă nu toate resursele balneare din județ sunt corespunzător valorificate, în lipsa infrastructurii turistice și de agrement (de ex. Coștiui și Dragomirești);

— în județ funcționează două cinematografe, ambele în Baia Mare, dintre care unul este modern și atrage un număr tot mai mare de spectatori; în celelalte localități din județ au fost desființate toate cele peste 100 de cinematografe, unele clădiri fiind și astăzi abandonate;

— parcurile și grădinile publice din localitățile județului sunt o atracție pentru vizitatori, unele beneficiind de investiții în ultimii ani, inclusiv din fonduri europene (de ex. Parcul Central Municipal Baia Mare – proiect POR 2007-2013); cu toate acestea, există spații verzi și zone de agrement în orașele județului care sunt lăsate în paragină (de ex. Grădina Zoologică din Baia Mare, recent închisă);

— la nivelul județului există 4 stațiuni turistice de interes local, însă niciuna de interes național;

→ în ultimii 7 ani, numărul de locuri de cazare din județ a crescut substanțial (+54%), în primul rând ca urmare a investițiilor private în unități de mici dimensiuni, de tipul pensiunilor turistice și agroturistice; totuși, județul dispune de puține locuri de cazare clasificate la patru stele/flori și nu există locuri de cazare de 5 stele;

→ în pofida creșterii bazei de cazare, față de anul 2007 s-a înregistrat o scădere a duratei medii a sejurului la mai puțin de 2 nopți/turist, ceea ce indică preponderența turismului de weekend și de tranzit, cu beneficii mai reduse pentru economia locală; de asemenea, ponderea turiștilor străini a scăzut la doar 17%;

→ în acest context, indicele oficial de utilizare a capacității de cazare este de doar 12%, sub media națională și regională, însă există și activități turistice nefiscalizate;

→ județul Maramureș dispune de un număr de 29 de centre de informare și promovare turistică, dezvoltate în mediul urban (11) și rural (18) cu fonduri POR, PNDR și din programe de cooperare transfrontalieră;

→ autoritățile județene au derulat mai multe proiecte cu finanțare nerambursabilă pentru amenajarea unui circuit de 16 biserici de lemn, cu modernizarea drumurilor de acces și amenajarea de parcări, îmbunătățirea semnalizării, promovarea turismului, inclusiv a celui transfrontalier, marcarea de trasee pentru biciclete etc.;

Capitalul uman:

→ județul Maramureș înregistrează de circa 20 ani un declin demografic, determinat de migrația internă și externă accentuată și, mai recent, de sporul natural negativ; totuși, față de alte județe, ritmul de scădere a fost mai puțin accentuat, prin prisma moștenirii din perioada comunistă a unei structuri pe vârste a populației mai favorabile;

→ scăderea populației este mai accentuată în cazul orașelor, cu un stoc important de populație tânără și calificată, mai mobilă și unde se manifestă și un proces de remigrație urban-rural, determinat de restructurarea economică;

→ în pofida dinamicii negative de ansamblu a populației județului, există o serie de localități care au înregistrat creșteri ale populației, mai ales în jurul municipiului Baia Mare, unde se înregistrează un fenomen de suburbanizare;

→ gradul de urbanizare al județului a crescut continuu în ultimii 100 de ani și depășește media națională, însă este unul artificial, mai multe comune intrând în categoria orașelor fără a îndeplini criteriile minime pentru statutul urban, conform PATN;

→ populația județului are o tendință tot mai accentuată de îmbătrânire și feminizare, pe fondul reducerii natalității, a migrației și a creșterii speranței de viață, care este semnificativ mai mare în rândul femeilor; numărul persoanelor vârstnice este aproximativ egal cu cel al tinerilor și fenomenul se va accentua în următorii ani, mai ales în mediul urban; județul se caracterizează printr-o diversitate etnică și religioasă remarcabilă; în ultimii ani, se remarcă reducerea ponderii populației de etnie maghiară și germană, în favoarea celei de etnie romă, cu o rată a fertilității mult peste medie; totuși, în județ există încă comunități compacte de maghiari și ucraineni; comunitatea evreiască din județ e pe cale de dispariție, după ce în perioada interbelică era majoritară în unele centre urbane din Maramureș;

→ populația județului are un nivel de instruire mai redus decât media regională și națională, tradus prin procentul de doar 11% al populației cu studii superioare, moștenit din perioada comunistă, când economia județului era profilată pe ramuri industriale care necesitau un nivel redus de studii pentru muncitori (de ex. minieritul);

→ migrația internă (de ex. către Cluj-Napoca) și externă antrenează mai ales persoane tinere, bine calificate, aflate în căutarea unor oportunități superioare de ocupare și venituri superioare, context în care putem vorbi de un fenomen de tip „brain-drain”; totuși, migrația externă a adus și unele beneficii economice (remiteri de valută) și culturale.

Sănătate și servicii sociale:

→ sistemul public de sănătate din județul Maramureș s-a restructurat în ultimii 7 ani, prin închiderea, comasarea și reorganizarea unor unități, ceea ce a condus la reducerea cu peste 20% a numărului de paturi;

→ rețeaua existentă de sănătate este distribuită neuniform în județ, între municipiul reședință de județ, unde există unități specializate, orașele mici care dispun de unități spitalicești mai puțin complexe și mediul rural, unde se asigură, în general, doar servicii medicale de bază (medicină de familie, farmacie), laboratoare de analize și cabinete stomatologice existând în puține localități rurale;

→ în paralel cu restructurarea sistemului public, am asistat la o dezvoltare fără precedent a sistemului privat de unități medicale, care oferă inclusiv servicii de spitalizare de zi și continuă; totuși, medicina de urgență și intervențiile complexe rămân atributul exclusiv al unităților de stat;

→ în județ funcționează în prezent 13 centre de permanență medicală și două unități medico-sociale, care au însă o capacitate limitată și o dotare necorespunzătoare pentru a furniza servicii medicale de mai bună calitate;

→ în perioada 2007-2015, s-au realizat investiții importante în infrastructura de sănătate din județ, cu precădere la nivelul Spitalului Județean de Urgență "Dr. Constantin Opreș", în cadrul unui proiect POR 2007-2013, dar și a UPU aferentă acestuia, cu fonduri de la bugetul de stat și al județului; investiții de mai mică amploare s-au realizat și la celelalte unități medicale din subordinea Consiliului Județean Maramureș și a consiliilor locale;

→ în pofida acestor investiții, unitățile medicale de stat necesită încă investiții importante în reabilitarea și consolidarea clădirilor, mobilarea și dotarea acestora cu echipamente și aparatură medicală de ultimă generație, creșterea eficienței energetice, aprovizionarea cu materiale și medicamente, asigurarea circuitelor funcționale, plata arieratelor etc.;

→ sistemul sanitar din județ se confruntă cu un deficit acut de medici specialiști, dar și de cadre medii, mai ales la nivelul spitalelor din orașele mici, a Serviciului Județean de Ambulanță, care preferă să migreze în străinătate, către centrele universitare mari din țară sau către spitalul județean sau către mediul privat, care oferă condiții salariale și logistice net superioare; în acest context, spitalele mici trimit cazurile mai complexe către spitalul județean;

→ județul Maramureș se confruntă și cu un deficit de asistenți medicali comunitari și mediatori sanitari la nivelul comunităților române, care sunt cele mai expuse riscului de excludere de la serviciile de sănătate;

→ morbiditatea populației județului este în creștere, mai ales pentru afecțiuni precum hipertensiunea arterială, cardiopatiile, diabetul zaharat, bolile pulmonare, ciroza, tulburările mentale, tumorile maligne, bolile cerebro-vasculare; județul ocupă locul I la nivel național la numărul de copii bolnavi de TBC; de asemenea, județul înregistrează o mortalitate peste media națională și regională prin boli digestive și respiratorii; consecința creșterii morbidității și a îmbătrânirii populației este numărul încă mare de internări în spitale, în pofida promovării tratamentelor în ambulatorii;

→ speranța de viață a populației este în creștere continuă și a ajuns la circa 75 de ani, dar rămâne încă redusă în context european, mai ales pentru persoanele de sex masculin și cele din mediul rural;

→ mortalitatea infantilă a atins valori minime istorice în mediul urban, unde accesul la serviciile medicale este net superior, dar rămâne ridicată în mediul rural, mai ales în comunitățile sărace;

→ circa 25% din populația județului este expusă riscului de sărăcie, cele mai afectate fiind comunitățile rurale izolate, îmbătrânite, cu o pondere ridicată a populației de etnie romă;

→ numărul de beneficiari de prestații sociale se menține ridicat (persoane fără venituri, persoane cu handicap, pensionari cu venituri reduse, copii ai căror părinți sunt plecați în străinătate etc.), fiind

dependenți de aceste transferuri de la bugetul local, în lipsa unor programe corespunzătoare de educare, informare și consiliere;

→ la nivelul județului sunt autorizați circa 35 de furnizori publici și privați de servicii sociale; una dintre problemele specifice județului este numărul mic de SPAS-uri acreditate să furnizeze servicii sociale, precum și deficitul de resurse umane, financiare, tehnice ale acestora;

→ un aspect pozitiv la nivelul județului este intensificarea parteneriatelor dintre instituțiile publice și ONG-urile cu activități în domeniu, pentru extinderea gamei de beneficiari și de servicii sociale furnizate, evitarea suprapunerilor etc.;

→ DGASPC Maramureș rămâne însă principalul furnizor de servicii sociale din județ, deservind prin centrele sale peste 1.200 de copii și 400 de adulți; instituția se confruntă totuși cu un deficit semnificativ de personal; un alt actor activ în domeniul serviciilor sociale este SPAS Baia Mare, care a atras numeroase finanțări nerambursabile pentru înființarea, extinderea și modernizarea diferitelor centre de servicii sociale.

Educație:

→ județul Maramureș dispune de o rețea diversificată de unități publice și private de învățământ, inclusiv pentru elevii cu cerințe educative speciale; totuși rețeaua publică de învățământ s-a restructurat puternic în ultimii 7 ani, pe fondul scăderii populației școlare (cu peste 14% față de anul 2007) și a modificării legislației din domeniu; se înregistrează disparități cu privire la accesul la educație între mediul urban și rural, în acestea din urmă funcționând, în general, doar grădinițe și școli gimnaziale;

→ un număr foarte important de elevi și cadre didactice din județ practică naveta și au existat probleme cu acoperirea cheltuielilor de transport ale acestora; deși numărul de microbuze școlare existente în județ este suficient, unele dintre acestea nu sunt utilizate de către autoritățile locale din varii motive;

→ în județ există mai multe licee de prestigiu, cu profil uman, real, tehnic, economic, de servicii, sportiv etc., însă unele dintre acestea nu oferă toate specializările solicitate pe piața muncii; liceele cu profil tehnologic din județ au în general un grad de promovabilitate mai redus și nu asigură o pregătire practică temeinică a elevilor;

→ deși a fost revigorat în ultimii ani, învățământul profesional din județ a înregistrat un declin important al numărului de elevi, care s-au orientat către licee cu pregătire preponderent teoretică; în schimb, învățământul postliceal, mai ales cel sanitar - public și privat, s-a dezvoltat ca o alternativă la învățământul universitar, cu precădere pentru absolvenții care nu au promovat bacalaureatul;

→ unitățile de învățământ din județ au clase cu predare în limba maghiară, germană și ucraineană;

→ centrul universitar Baia Mare are o îndelungată tradiție, mai ales în domeniul ingineriei, care este continuată de universități publice și private (Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca – Centrul Universitar Nord, Universitatea "Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca – Extensia Sighetu Marmăției, Universitatea "Vasile Goldiș" Arad – Filiala Baia Mare, Universitatea de Arte "Vatra", Universitatea "Bogdan Vodă" Cluj-Napoca – Extensia Baia Mare); numărul studenților este însă în scădere, mai ales a celor în regim cu taxă, existând și numeroase cazuri de abandon pe durata studiilor;

→ în județ există multe clase cu predare simultană, mai ales în mediul rural, ca urmare a scăderii numărului de elevi, precum și spații educaționale excedentare, cărora nu li s-a dat altă funcțiune; pe de altă parte, în unele localități există deficit de spațiu, iar în orașe numărul de locuri este foarte limitat în comparație cu volumul cererii;

→ fenomenul de abandon școlar, deși în scădere în ultimii ani, este mai pregnant la nivelul județului în comparație cu media națională și regională, mai ales în rândul copiilor proveniți din familii monoparentale, fără venituri sigure, de etnie romă, cu părinții plecați în străinătate etc.; numărul de absențe înregistrat de elevii din județ este, de asemenea, foarte ridicat;

→ numărul de cadre didactice a scăzut cu circa 14% față de anul 2007, pe fondul restructurării rețelei școlare, însă peste 2.000 de suplinitori, pensionari și cadre asociate activează încă în sistem, cariera didactică fiind tot mai puțin atractivă pentru tinerii corespunzător calificați, din cauza condițiilor financiare și materiale precare;

→ infrastructura educațională de la nivelul județului este deficitară din perspectiva numărului și dotărilor laboratoarelor și atelierelor școlare, a terenurilor și sălilor de sport; de asemenea, în județ există încă numeroase unități de învățământ fără autorizație sanitară, mai ales în mediul rural, din cauza problemelor legate de alimentarea cu apă, starea grupurilor sanitare, a împrejurimilor, a circuitelor necorespunzătoare din bucătăriile grădinițelor, a stării de degradare a clădirilor și mobilierului, a retrocedării unor clădiri etc.; în perioada 2007-2015, s-au realizat investiții în infrastructura educațională, inclusiv în campusuri școlare, cu fonduri POR 2007-2013, de la bugetul de stat și bugetele locale;

→ în județ se implementează mai multe programe naționale care vizează asigurarea accesului la educație ("Bani de Liceu", "Cornul, Laptele și Mărul", "Euro 200" etc.), se derulează activități de asistență psihopedagogică prin CJAP și cabinetele școlare, se implementează învățământul alternativ în 11 unități de învățământ etc;

→ județul Maramureș se caracterizează printr-o continuă și remarcabilă prezență la olimpiadele școlare internaționale și naționale, obținând adesea premii;

→ în ultimii ani, la nivelul județului au fost implementate prin CJRAE, ISJ și CCD numeroase proiecte cu finanțare nerambursabilă în domeniul educației, susținute din programele POS DRU, Leonardo da Vinci, Erasmus, Comenius, Grundtvig etc.; printr-unul dintre acestea au fost înființate 32 de centre de informare și documentare în unitățile de învățământ din județ;

→ la nivelul județului Maramureș sunt autorizați 29 de furnizori de formare profesională continuă și 134 de programe, însă numărul de participanți care achită astfel de servicii este încă foarte redus; totuși, un număr important de persoane provenind din grupuri defavorizate au beneficiat de formare, mai ales în cadrul proiectelor POS DRU derulate de acești furnizori. În total, la nivelul județului au fost implementate peste 80 de astfel de proiecte, cu un număr de circa 4.000 de persoane în grupul țintă.

Infrastructura de transport:

→ în pofida poziției sale strategice de județ de graniță a României și Uniunii Europene, județul Maramureș are o poziție excentrică față de principalele coridoare de transport rutier și feroviar, ceea ce îi afectează negativ competitivitatea; în plus, Master Plan-ul General de Transport al României nu prevede nicio investiție majoră pentru infrastructura conectivă a județului pentru următorii 7 ani;

→ județul Maramureș nu dispune de căi rapide de transport rutier și feroviar care să îi asigure legătura cu granița de nord, de vest și cu principalele centre urbane din regiune și din țară, deși în ultimii 10 ani au fost vehiculate mai multe proiecte de amploare (de ex. Drumul Expres Petea-Satu Mare-Baia Mare, Baia Mare-Autostrada Transilvania), încă nematerializate;

→ principalele căi de acces în județ sunt drumurile naționale (dintre care DN1C are și statut de drum european), care au beneficiat de lucrări importante de reabilitare în ultimii ani; există totuși o serie de drumuri naționale aflate în stare relativ proastă, care au beneficiat doar de lucrări de reparație și întreținere;

→ municipiul Baia Mare dispune de un drum de centură, care este în prezent modernizat cu fonduri de la bugetul de stat, însă alte centre urbane din județ (Tăuții Măgherauș, Sighetu Marmăției și Borșa) se confruntă cu problemele generate de tranzitul greu;

→ problemele cronice de conectivitate dintre Zona Metropolitană Baia Mare și Maramureșul Istoric, determinate de prezența lanțului carpatic, sunt o cauză a subdezvoltării socio-economice a acestei zone, care este printre cele mai izolate din România; o soluție vehiculată pentru depășirea acestui impediment este construcția unui tunel în zona Munților Gutâi, care ar reduce semnificativ izolarea acestei microregiuni;

o altă problemă majoră este conectivitatea redusă cu Ucraina, în condițiile în care podul existent la Sighetu Marmației este subdimensionat; în prezent, se află în curs de elaborare documentațiile tehnico-economice pentru construcția unui nou pod în zona Teplița;

→ singura zonă care se confruntă cu o congestie a traficului este cea din jurul municipiului Baia Mare, care este cea mai intens populată și tranzitată; restul drumurilor din județ au un volum relativ redus de trafic, deși acesta se află în creștere, o dată cu extinderea parcului auto privat;

→ în pofida investițiilor realizate în ultimii ani, chiar și cu fonduri europene (de ex. Drumul Județean Baia Mare-Bârsana), 22% dintre drumurile județene din Maramureș sunt pietruite sau din pământ, procent situat peste media națională și regională; o situație similară se înregistrează și în cazul drumurilor comunale (67%), a celor agricole și forestiere (90%); toate acestea creează probleme de mobilitate în interiorul județului, risc sporit de accidente, emisii ridicate de CO₂ etc.; pentru perioada 2014-2020, la nivelul regiunii Nord-Vest, a fost conceput un traseu regional, compus inclusiv din drumuri județene din Maramureș, care va beneficia cu prioritate de fonduri POR 2014- 2020 pentru reabilitare;

→ circa 53% din rețeaua stradală din mediul urban este nemodernizată, mult peste media regională și națională, procentul fiind mai ridicat în cazul orașelor mici, a cartierelor periferice și localităților componente; de asemenea, infrastructura pentru transport alternativ este deficitară (doar 11 km de piste de bicicletă) și prezintă pericol pentru participanții la trafic, pistele de biciclete fiind adesea ocupate cu vehicule parcate neregulamentar;

→ centrele urbane din județ, mai ales municipiile, se confruntă cu existența unor intersecții necorespunzătoare, străzi cu capacitate depășită, lipsa trotuarelor și zonelor de promenadă umbrite (exceptând câteva piețe publice recent modernizate din Baia Mare);

→ deficitul de locuri de parcare și gestiunea ineficientă a parcarilor existente (de ex. din perspectiva veniturilor încasate din această activitate) este una dintre cele mai importante probleme cu care se confruntă orașele din județ; doar la nivelul municipiului Baia Mare, deficitul este estimat la minim 10.000 de locuri de parcare; în plus, ca urmare a unor hotărâri judecătorești recente, vehiculele parcate neregulamentar nu se mai pot ridica de către municipalități;

→ la nivelul municipiului Baia Mare se află în curs de elaborare un Plan de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD), care va sta la baza accesării de finanțări nerambursabile pentru infrastructura de transport; un astfel de plan a fost elaborat anterior în cadrul unui proiect european, însă doar pentru persoanele cu dizabilități, urmând ca recomandările din acesta să fie incluse în PMUD;

→ deși este traversat de o magistrală feroviară, județul Maramureș dispune doar de linii de cale ferată simple, neelectrificate și într-un stadiu avansat de uzură, precum și de gări preponderent insalubre, ceea ce a condus la declinul accentuat al traficului feroviar în favoarea celui rutier;

→ Aeroportul Internațional Baia Mare face parte din rețeaua TEN-T globală și beneficiază în prezent de finanțare nerambursabilă din POS TRANS pentru extinderea și modernizarea pistei și a platformei de îmbarcare/debarcare, care îi va permite să gestioneze aeronave de mari dimensiuni; planuri de viitor cuprind extinderea și reabilitarea terminalului de pasageri, precum și amenajarea unei facilități cargo intermodale;

→ singurul operator aerian din zonă este TAROM (pentru zboruri regulate Baia Mare-București și retur), la care se adaugă operatori de zboruri charter și business ocazionale; prin urmare, numărul de pasageri care tranzitează aeroportul se menține foarte scăzut, la circa 20.000 pe an;

→ în județul Maramureș există mai multe aerodromuri publice și private, care deservește zboruri ultraușoare, preponderent de agrement;

→ în județ nu există facilități de transport intermodal, nici pentru mărfuri, nici pentru pasageri;

- serviciile de transport public local se furnizează de către operatori deținuti de municipalități în Baia Mare și Sighetu Marmăției, în timp ce restul localităților urbane au concesionat acest serviciu unor operatori privați;
- Zona Metropolitană Baia Mare este printre puținele din țară care dispune de un sistem de transport metropolitan, care acoperă 6 UAT-uri din cele 18 care sunt membre ale A.D.I., serviciul fiind delegat unui operator public (URBIS); acesta operează un număr mare de trasee de autobuz, troleibuz și microbuz cu servicii satisfăcătoare; rețeaua de transport cu troleibuzul este în prezent extinsă în Baia Mare cu fonduri POR 2007-2013;
- municipalitățile din Baia Mare și Sighetu Marmăției au investit sume considerabile în modernizarea parcului auto al operatorilor de transport public, achiziționând vehicule noi și second-hand, însă peste 40 dintre acestea au o vechime de peste 10 ani și durata de viață depășită; toate mijloacele de transport din Baia Mare sunt dotate cu sistem GPS, cu sisteme de autotaxare, existând gratuități și reduceri de preț pentru elevi, pensionari, persoane cu handicap; există posibilitatea de a achiziționa biletul de transport prin SMS;
- în pofida acestor investiții în sisteme de transport public local, este încă nevoie de intervenții pentru modernizarea stațiilor de transport în comun, înnoirea parcului de vehicule, extinderea transportului ecologic, a celui metropolitan, în condițiile în care numărul de bilete vândute a scăzut cu peste 10% în ultimii 7 ani; de asemenea, este necesară modernizarea autogărilor private și/sau amenajarea unor terminale intermodale (mai ales în Zona Metropolitană Baia Mare, unde rata navetismului este foarte ridicată);
- numărul autorizațiilor de taxi din județ depășește 1.000, fiind încă mai ridicat decât prevăd normele legale în vigoare și concurând sistemele de transport public;
- diferiții operatori privați asigură curse regulate zilnice către destinații interne (inclusiv din alte regiuni ale României) și externe.

Mediul înconjurător și infrastructura de mediu:

- la nivelul județului există corpuri de apă de suprafață cu o stare ecologică și/sau chimică proastă (de ex. Vișeu, Cislă, Lăpuș, Săsar, Firiza, Nistru, Ilba etc.), în primul rând ca urmare a depășirii concentrațiilor de metale grele dizolvate, generate de fostele exploatare miniere din județ;
- asupra apelor subterane din județ se manifestă o serie de presiuni antropice, precum poluarea cu azotați, azotiți, amoniu, plumb, sulfați, cloruri etc., generată de unele unități industriale și agricole, fără însă a afecta semnificativ starea lor chimică și ecologică;
- sursele de apă potabilă din județ au o calitate satisfăcătoare, înregistrându-se doar sporadic unele depășiri la coliformii fecali și totali, la mangan și fier, dar și la conținutul de clor, ca urmare a clorinării necorespunzătoare din stațiile de tratare a apei;
- o problemă majoră la nivelul județului o reprezintă apele de mină neepurate sau insuficient epurate din fostele perimetre miniere, dar și apele cu conținut ridicat de metale grele și chiar cianuri din iazurile de decantare neecologizate încă, care riscă să se deverseze în cursurile de apă din zonă;
- controalele autorităților de profil au indicat faptul că în multe zone din județ, mai ales rurale, deșeurile sunt depozitate necontrolat pe malurile sau chiar în albia râurilor și în șanțuri, iar apele uzate sunt evacuate direct în cursurile de apă, neexistând sisteme de canalizare; alte probleme sunt legate de nerespectarea zonelor de protecție ale cursurilor și captărilor de apă;
- defrișările ilegale de păduri, mai ales din zona montană, au afectat circuitul apei în natură, amplificând riscul producerii de inundații;
- calitatea aerului din județ a cunoscut o îmbunătățire remarcabilă în ultimii ani, pe fondul închiderii unor unități industriale poluatoare, dar și a investițiilor în infrastructura de transport, în serviciile de salubritate și

în amenajarea de spații verzi, singurele depășiri zilnice (fără a depăși maximele anuale) înregistrându-se iarna la particulele în suspensie (PM 10), ca urmare a combustiei rezidențiale, traficului auto etc.;

→ peste 40% din terenurile agricole din județul Maramureș au o calitate foarte slabă, fiind supuse unui proces de degradare accentuată prin eroziune, pseudo(gleizare), poluare, exces de umiditate etc.;

→ una dintre cele mai mari probleme din județ este poluarea terenurilor cu metale grele, mai ales în fostele zone miniere, unde există 17 iazuri de decantare și peste 300 de halde de steril, dintre care mai puțin de jumătate au fost închise și ecologizate, din lipsă de fonduri de la bugetul de stat (unele lucrări sunt totuși în curs la 5 iazuri); mai mult, unele lucrări de ecologizare realizate trebuie cel mai probabil reluate, fiind experimentale; la acestea se adaugă zeci de situri contaminate și potențial contaminate, inclusiv în zone intens locuite, precum municipiul Baia Mare (de ex. platformele CUPROM, ROMPLUMB etc.);

→ în anul 2000, în Baia Mare s-a produs unul dintre cele mai mari accidente ecologice din istoria recentă a României și a Europei, peste 100 de tone de cianuri ajungând în râurile din zonă și afectând inclusiv biodiversitatea (piscicolă) din țările riverane Dunării; în același an, mii de mc de ape contaminate cu metale grele au ajuns în cursurile de apă din zona Baia Borșa;

→ județul Maramureș dispune de un fond forestier de peste 250.000 ha și un grad de împădurire de peste 40%, unul dintre cele mai ridicate din România, 54% dintre păduri având și rol de protecție;

→ dacă pădurile aflate în proprietate publică și administrate de Direcția Silvică Maramureș și de unele ocoale silvice bine organizate sunt gestionate corespunzător, pădurile aflate în proprietate privată, mai ales cele de mici dimensiuni, nu sunt păzite și sunt foarte expuse riscului de defrișări ilegale, în lipsa obligației de amenajament silvic; la presiunile antropice asupra fondului forestier din județ, se adaugă și cele naturale, precum schimbările climatice, toate acestea conducând la riscul de amplificare a efectelor inundațiilor și alunecărilor de teren;

→ efectele schimbărilor climatice se resimt și la nivelul județului, sub forma perioadelor tot mai frecvente de secetă din timpul verii, dar și al inundațiilor și alunecărilor de teren determinate de alternanța temperaturilor și precipitațiile bogate căzute într-un interval mic de timp;

→ toate localitățile din județ dispun de operatori de salubritate, publici sau privați, însă o parte dintre locuitori nu au încheiate contracte cu aceștia;

→ orașul Târgu Lăpuș și comuna Coroieni au beneficiat de finanțare PHARE pentru implementarea unui sistem modern de colectare a deșeurilor, inclusiv selectivă; colectarea selectivă a deșeurilor a fost adoptată și de alți operatori din județ, precum cel din Baia Mare, unde există containere și igloo-uri pentru diferitele tipuri de deșeuri reciclabile; există, de asemenea, capacități private de reciclare a deșeurilor pe teritoriul județului;

→ în cele mai multe localități din județ echipamentele de salubritate sunt învechite, lipsind mijloacele de transfer, stațiile de compostare, transfer, tratare mecano-biologică, iar eliminarea deșeurilor se face preponderent prin depozitare (doar 25% din deșeurile municipale colectate sunt valorificate);

→ cantitatea de deșeuri colectată și depozitată a scăzut cu 37% față de anul 2007, însă trebuie menționat că unele deșeuri generate în gospodării sunt refoșite de către generatori (de ex. cele agricole și din construcții-demolări); depozitarea temporară a deșeurilor de grajd, folosite ca îngrășământ natural prezintă un risc sporit de poluare a solului și apelor subterane;

→ 5 dintre depozitele neconforme de deșeuri din județ și 76 de platforme rurale au fost deja închise, iar cele două rămase vor fi închise și ecologizate în anul 2017; în județ sunt autorizați numeroși operatori economici care colectează și valorifică diferitele tipuri de deșeuri reciclabile (DEEE, baterii și acumulatori, deșeuri medicale, vehicule scoase din uz, uleiuri uzate etc.); există un număr mare de instalații de brichetare a rumegușului de la numeroase unități de prelucrare a lemnului din județ;

- multe localități din județ nu sunt corespunzător salubrizate, în condițiile în care șanțurile și rigolele sunt colmatate, se realizează depozitarea necontrolată a deșeurilor în peste 200 de locații, inclusiv pe malul și în albia cursurilor de apă, lângă căile de comunicații etc.;
- la nivelul județului se află în curs de implementare proiectul de Sistem de Management Integrat al Deșeurilor, în valoare de peste 230 mil. lei, cu fonduri POS MEDIU 2007-2013, cu componente de colectare selectivă, transfer, sortare, tratare, depozitare ecologică, colectare DEEE, informare și conștientizare a populației – care va rezolva multe probleme legate de gestiunea deșeurilor din județ;
- județul Maramureș găzduiește o biodiversitate remarcabilă, prin prisma numărului de habitate naturale și specii de floră și faună sălbatică; asupra biodiversității din județ se manifestă presiuni naturale, legate de schimbările climatice, dar mai ales antropice, precum tăierea ilegală a pădurilor din ariile protejate, construcția de microhidrocentrale, practicarea turismului necontrolat, suprapășunatul, supraexploatarea resurselor naturale (de ex. cariere, balastiere, exploatarea lemnului), derularea unor proiecte de infrastructură (de ex. pârtii de schi), depozitarea necontrolată de deșeuri, expansiunea urbană, introducerea accidentală de specii alohtone;
- în județ există 59 de arii naturale protejate, dintre care un Parc Național (Munții Rodnei), 35 de situri de importanță națională, 17 situri NATURA 2000 și 6 situri de importanță locală; dintre acestea doar 43 au administratori sau custozi desemnați; în plus, numărul de planuri de management al siturilor NATURA 2000 este foarte redus, chiar dacă au fost derulate 3 proiecte POS MEDIU în acest sens;
- localitățile din județ se confruntă cu deficitul de spații verzi, în condițiile unei extinderi a zonelor intravilane; mai mult, unele spații verzi existente necesită lucrări de igienizare, reabilitare, modernizare și dotare, în condițiile în care doar un număr mic UAT au derulat proiecte cu fonduri POR și AFM pentru amenajarea și modernizarea spațiilor verzi.

Capitolul 3 – EVALUAREA CONDITIILOR EXISTENTE. ANALIZA COMUNITATII – ORASUL TAUTII MAGHERAUS

3.1. Fisa generala localitate

1. informație	2. câmp de completat
Județ	MM
Localitate	Tăuții Măgherauș
Stema localitate	
Descriere localitate (corp articol)	<p>LOCALITĂȚI APARTINĂTOARE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Oraș TĂUȚII MĂGHERĂUȘ 2. Sat BĂIȚA 3. Sat BOZÂNTA MARE 4. Sat BUȘAG 5. Sat MERIȘOR 6. Sat NISTRU

1. informație	2. câmp de completat
	<p>7. Sat ULMOASA</p> <p>Informații generale:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. An atestare documentară: 1490 2. Relief: predominant șes și deal 3. Râuri principale: Lăpușel, Băița și Nistru 4. Cel mai apropiat spital: la Baia Mare, 8 Km 5. Cea mai apropiată cale ferată: sat Bușag, 4 Km de centrul orașului <p>SUPRAFAȚA, ha = 12564</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ~ agricolă, ha: 1711 2. ~ silvică și pășuni, ha: 10943 <p>Orașul Tăuții-Măgherăuș este situat în nord-vestul județului Maramureș, în imediata vecinătate a municipiului de reședință de județ Baia Mare și este străbătută de drumul european 58. Pe teritoriul orașului se întâlnesc forme de relief felurite: lunci, dealuri, văi, munți. Orașul este străjuit în partea de nord de versanții sud-estici și sud-vestici ai masivului Gutâi. Munții Pietroasa Mică străjuiesc în partea de nord, satul Băița. Din acești munți izvorăște valea care poartă numele satului Băița și valea care străbate satul Nistru și îi poartă numele. Aceste văi străbat orașul și se revarsă în râul Someș. Din punct de vedere climatic, orașul Tăuții-Măgherăuș are un climat blând, lanțul muntos al Carpaților apără depresiunea de influența maselor de aer reci dinspre Nord-Est.</p> <p>Temperatura medie anuală este de 9,4 grade C. Formele de relief și temperatura fac ca în zonă să se găsească vegetație specifică câmpiei, dealului și muntelui, care motivează și animalele și celelalte forme de viață caracteristice acestui ambient natural. Specifică zonei este prezența unor specii de plante termofile cum ar fi castanul comestibil. Condițiile naturale favorabile au făcut ca orașul Tăuții-Măgherăuș să fie locuit din cele mai vechi timpuri. Orașul Tăuții-Măgherăuș provine din unificarea satelor Tăuții de Jos și Măgherăuș. Localitatea s-a dezvoltat de-a lungul drumului către Satu Mare, la confluența văilor Băița și Nistru și se caracterizează printr-o structură de tip adunat, cu gospodării desfășurate de-a lungul străzilor principale și secundare.</p> <p>Date istorice despre existența localității Tăuții-Măgherăuș ca așezare omenească există încă de la începutul secolului al XIII-lea. În monografia dr. Schonherr Gyula, publicată la Budapesta în anul 1910 se relatează că în anul 1216 valea care trece prin Tuții de Jos purta</p>

1. informație	2. câmp de completat
	<p>numele de "Miszt", denumire care se păstrează până în zilele noastre.</p> <p>Tot în această lucrare se arată că în urma mișcării lui Jan Hus din sec al XV-lea, în urma persecuțiilor care au avut loc, o parte dintre cei care au participat la mișcare s-au refugiat pe aceste locuri, unde s-au stabilit, întemeind așezarea „Toutok”. În anul 1490, pentru prima dată în lucrările existente se vorbește despre acest „Toutok”.</p> <p>Primul document scris despre localitatea Tăuții-Măgherăuș datează din 23 aprilie 1440. În acest an, familia Morocz din Moroczhida, în scrisoarea confirmată la Medieșul Aurit atașează localitatea moșiei lor. În secolul al XV-lea Tăuții-Măgherăuș aparținea moșiei familiei Morocz.</p> <p>La sfârșitul sec. XVII zona, care în prezent se suprapune orașului Tăuții-Măgherăuș, a fost subordonată Cetății Sătmarului pentru ca în anul 1711 să devină proprietatea lui Karolyi Alexandru.</p> <p>Începând cu anul 2004 localitatea Tăuții-Măgherăuș a fost declarată oraș.</p> <p>Resursele locale sunt constituite în principal de către resursele naturale (industria lemnului, fructe de pădure, peisajele propice ecoturismului) și resursele umane (forță de muncă neexploatăată - rezultată în urma restructurării sectorului minier).</p> <p>OBIECTIVE ISTORICE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Biserica de piatră (reformată) sec. XIV-XV 2. Casa parohială (reformată) veche, sec. XVIII 3. Biserica de piatră (ortodoxă) "Sf. Apostoli", 1560-1830

3.2. Agricultura

1. informație	2. câmp de completat
Județ	MM
Localitate	Tăuții Măgherăuș
Domeniu	Agricultură
Subdomeniu	Resurse agricole/ Ramuri agricole
Titlu articol	Resurse agricole/ Ramuri agricole
Autor articol	Primăria Direcția Județeană de Statistică
Sumar articol	Agricultură
Fișiere atașate la articol	-
Corp articol	Resurse agricole/ Ramuri agricole
	<p>Resurse agricole</p> <p>Suprafata agricola dupa modul de folosinta - ha 2630</p> <p>Suprafata arabila - ha 790</p> <p>Suprafata - livezi si pepiniere pomicole - ha 32</p>

1. informație	2. câmp de completat
	Suprafata - vii si pepiniere viticole - ha 15 Suprafata - pasuni - ha 1018 Suprafata - finete - ha 775 Suprafata cultivata cu griu si secara - ha 50 Productia totala de griu si secara - tone 130 Suprafata cultivata cu porumb boabe - ha 387 Productia totala la porumb boabe - tone 1334 Suprafata cultivata cu cartofi- ha 70 Productia totala de cartofi -tone 910 Suprafata cultivata cu floarea soarelui - ha 30 Productia totala la floarea soarelui - tone 36 Suprafata cultivata cu legume -ha 40 Productia totala la legume -tone 288 Productia de struguri - total -tone75 Productia de fructe - total -tone 402 Bovine - total - la sfirsitul anului - capete 888 Bovine in gospodariile populatiei - la sfirsitul anului 888 Porcine - total - la sfirsitul anului - capete 1600 Porcine in gospodariile populatiei - la sfirsitul anului 1600 Ovine - total-la sfirsitul anului-capete 490 Ovine in gospodariile populatiei - capete- la sfirsitul anului490 Pasari - total - la sfirsitul anului - capete 19660 Pasari in gospodariile populatiei - la sfirsitul anului 14500
	Ramuri agricole Productia de carne (sacrificari) - total - tone gr.vie598 Productia de lapte de vaca si bivolita - total hl.fizic 22960 Productia de lina - kg. fizic 900 Productia de oua - mii buc. 2286

3.3. Cultura

1. informație	2. câmp de completat
Județ	MM
Localitate	Oraș Tăuții Măgherauș
Domeniu	Cultură
Subdomeniu	Biblioteci Teatre Muzee Cinematografe Personalități

1. informație	2. câmp de completat
Titlu articol	Cultură Tăuții Măgherauș
Autor articol	Primăria Tăuții Măgherauș Biblioteca Județeană Baia Mare www.cimec.ro www.ecomunitate.ro
Sumar articol	Cultură Tăuții Măgherauș
Fișiere atașate la articol	-
Corp articol	Biblioteca Tăuții Măgherauș Tăuții Măgherauș, nr.853 , Telefon:0262-293048, Email: primariatautiimagheraus@yahoo.com Bibliotecar: Săsăran Florica
	Teatru Nu există informații
	Muzee - biserici și alte construcții cu funcție ecleziastică II Biserica reformată, oraș Tăuții Măgherauș, Str. Principală, 295, sec. XIV-XV - așezări cu valoare arheologică I Așezare, sat Bușag, punct „Coasta Bușagului”, Paleolitic superior I Așezare, sat Bușag, „Coasta Bușagului”, Paleolitic inferior - clădiri cu destinație culturală sau pentru învățământ II Școala Românească, oraș Tăuții Măgherauș, Str. Principală, 802A, 1885-1890 - biserici și alte construcții cu funcție ecleziastică II Biserica ortodoxă „Sf. Apostoli Petru și Pavel”, oraș Tăuții Măgherauș, Str. Principală, 95, 1560-1830 II Biserica romano-catolică „Sf. Lorinc”, oraș Tăuții Măgherauș, Str. Principală, 292, 1875 II Biserica „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril”, oraș Tăuții Măgherauș, Str. Principală, 802, 1815 - case cu valoare arhitecturală

1. informație	2. câmp de completat
	<p>II Casa Man, farmacie și locuință, oraș Tăuții Măgherauș, Str. Principală, 344, 1920-1930</p> <p>- case de lemn</p> <p>IV Casa de lemn a poetului erou Ion Șugariu, sat Băița, Str. Șugariu Ion, 64, 1913-1925</p> <p>- case parohiale</p> <p>II Vechea casă parohială a bisericii reformate, oraș Tăuții Măgherauș, Str. Principală, 845, sec. XVIII</p> <p>II Noua casă parohială reformată, oraș Tăuții Măgherauș, Str. Principală, 845A, 1930-1940</p> <p>- cruci</p> <p>IV Cruce în memoria Eroilor căzuți în primul și al doilea război mondial, sat Bozânta Mare, în curtea bisericii ortodoxe, 1935-1980</p> <p>I Situl arheologic de la Bușag, punct „Coasta Bușagului”, sat Bușag, Paleolitic</p> <p>- așezări cu valoare arheologică</p> <p>I Așezare, sat Bușag, „Pe toag”, Epoca bronzului, cultura Suciu de Sus</p>
	<p>Cinematografe</p> <p>Nu există informații</p>
	<p>Personalități</p> <p>Ion ȘUGARIU, poet</p> <p>Kiss Miklos, tipograf</p>

3.4. Culte

1. informație	2. câmp de completat
Județ	MM
Localitate	Oraș Tăuții Măgherauș
Domeniu	Culte
Subdomeniu	Instituții de cult Biserici
Titlu articol	Culte

1. informație	2. câmp de completat
Autor articol	Primăria Tăuții Măgherauș Direcția Județeană de Statistică Consiliul Județean Maramureș, Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național http://www.maramures.djc.ro Episcopia Ortodoxă Română Maramureșului și Sătmarului http://www.episcopiammsm.ro Protopopiatul Ortodox Baia Mare http://www.protopopiatul-baia-mare.ro/ Institutul de Memorie Culturală www.cimec.ro www.biserici.org
Sumar articol	Culte Tăuții Măgherauș
Fișiere atașate la articol	-
Corp articol	Instituții de cult, Biserici
	<p>Instituții de cult</p> <p>Parohia - Tăuții Măgherauș</p> <p>- Protopopiatul Ortodox Român Baia Mare Preot paroh Iuga Ovidiu-Ioan, Loc. Tautii Magheraus, cod 437345, Tel: 0723215799</p> <p>Biserica de zid „Sfintii Arhangheli Mihail si Gavril” – 1815</p>
	<p>Biserici:</p> <p>Biserica Adormirea Maicii Domnului Religie: Ortodox Localitate: Tăuții-Măgherauș Județ: Maramureș Adresa: Str. Principală nr. 95 Cod poștal: 437345 Telefon : +40 262/29. 33. 59, +40 740895013 Preot: Chânta Ioan-Alexandru Hram: Adormirea Maicii Domnului, Sf. Ap. Petru și Pavel Detalii: Construită în jur de 1560, tranformări în jur de 1830. Cod Monument: MM-II-m-B-04772</p> <p>Biserica Sf. Arhangheli Religie: Ortodox</p>

1. informație	2. câmp de completat
	<p>Localitate: Tăuții-Măgherăuș Județ: Maramureș Adresa: Str. Principală nr. 802 Cod poștal: 437345 Telefon : +40 723215799 Preot: Iuga Ovidiu-Ioan Hram: Sf. Arh. Mihail și Gavril, Detalii: Construită în jur de 1815. Cod Monument: MM-II-m-B-04776</p> <p>Biserica Reformată Religie: Reformat (Calvin) Localitate: Tăuții-Măgherăuș Județ: Maramureș Adresa: nr. 295 Cod poștal: 437345 Telefon : +40 745-662539, Preot: Ecsedi Árpád Detalii: Construită în secolele XIV - XV. Cod Monument: MM-II-m-A-04774</p> <p>Biserica Sf. Laurențiu Religie: Romano-catolic Localitate: Tăuții-Măgherăuș Județ: Maramureș Adresa: Str. Principală nr. 292 Cod poștal: 437345 Hram: Sf. Laurențiu, Detalii: Construită în jur de 1875. Cod Monument: MM-II-m-B-04773</p> <p>Biserica Sf. Dimitrie Religie: Ortodox Localitate: Băița Comună: Tăuții-Măgherăuș Județ: Maramureș Adresa: nr. 544 Cod poștal: 437346 Telefon : +40 262/29. 40. 57 Preot: Coltan Dumitru Hram: Sf. Mc. Dimitrie, Detalii: Construită în 1909.</p>

1. informație	2. câmp de completat
	<p>Biserica Sf. Maria Religie: Romano-catolic Localitate: Băița Comună: Tăuții-Măgherauș Județ: Maramureș Adresa: nr. 349 Cod poștal: 437346 Telefon : +40 262-294050 Preot: Bíró Norbert Hram: Nașterea Maicii Domnului , Detalii: Biserica construită în 1764, reconstruită în 1803, iar în 1908 extinsă.</p> <p>Biserica Sf. Nicolae Religie: Ortodox Localitate: Bozânta Mare Comună: Tăuții-Măgherauș Județ: Maramureș Adresa: nr. 71 Cod poștal: 437347 Telefon : +40 262 293682, +40 747295492 Preot: Pop Ioan Hram: Sf. Nicolae, Detalii: Construită în 1910.</p> <p>Biserica Sf. Arhangheli Religie: Ortodox Localitate: Bușag Comună: Tăuții-Măgherauș Județ: Maramureș Cod poștal: 437348 Telefon : +40 262 29. 30. 98 Preot: Luca Aurel Hram: Sf. Arh. Mihail și Gavril, Detalii: Construită în jur de 1866.</p> <p>Biserica Sf. Dimitrie Religie: Ortodox Localitate: Merișor Comună: Tăuții-Măgherauș Județ: Maramureș Cod poștal: 437349 Telefon : +40 262/43. 06. 54, 40 727709321 Preot: Mociran Daniel</p>

1. informație	2. câmp de completat
	<p>Hram: Sf. M. Mc. Dimitrie, Detalii: Construită în jur de 1868.</p> <p>Capela U. M. Religie: Ortodox Localitate: Merișor Comună: Tăuții-Măgherauș Județ: Maramureș Adresa: nr. 22, în incinta Unității militare Cod poștal: 437349 Telefon : +40 262 293621 Preot: Pop Petru Hram: Sf. Mc. Gheorghe</p> <p>Biserica Adormirea Maicii Domnului Religie: Ortodox Localitate: Nistru Comună: Tăuții-Măgherauș Județ: Maramureș Cod poștal: 437351 Telefon : +40 362/40. 54. 18, +40 745107323 Preot: Filip Dorin Hram: Adormirea Maicii Domnului, Detalii: Construită în 1936.</p> <p>Biserica Catolică Religie: Romano-catolic Localitate: Nistru Comună: Tăuții-Măgherauș Județ: Maramureș Cod poștal: 437351 Detalii: Construită în jur de 1790</p> <p>Biserica Sf. Arhangheli Religie: Ortodox Localitate: Ulmoasa Comună: Tăuții-Măgherauș Județ: Maramureș Cod poștal: 437352 Telefon : +40 262/22. 10. 89, +40 744779331 Preot: Ieremi Adrian-Marian-Ioan Hram: Sf. Arh. Mihail și Gavril, Stil arhitectonic: Lemn Detalii: Construită în 1963.</p>

1. informație	2. câmp de completat
	Structura populației după religie (2002) Ortodoxă: 5,258 78.32 % Romano-catolică: 814 12.12 % Reformată: 238 3.54 % Penticostală: 37 0.55 % Greco-catolică: 264 3.93 % Baptistă: 12 0.17 % Adventistă de ziua a Șaptea: 7 0.10 % Unitariană: 3 0.04 % Creștină după Evanghelie: 1 0.01 % Evanghelică lutherană sinodo-presbiteriană: 2 0.02 % Altă religie: 74 1.10 % Fără religie: 1 0.01 % Atei: 1 0.01 % Religie nedeclarată: 1 0.01 %

3.5. Educație

1. informație	2. câmp de completat
Județ	MM
Localitate	Oraș Tăuții Măgherauș
Domeniu	Educație
Subdomeniu	Școli
Titlu articol	Școala Traian Vuia Tăuții Măgherauș
Autor articol	Inspectoratul Școlar Maramureș
Sumar articol	Nume: Școala cu Clasele I-VIII "Traian Vuia"+ liceu ,Tăuții Măgherauș Adresa: Str. 1 Nr. 229, Tăuții Măgherauș

1. informație	2. câmp de completat
Fișiere atașate la articol	-
Corp articol	<p>Nume: Școala cu Clasele I-VIII "Traian Vuia", Tăuții Măgherauș Adresa: Str. Str. 1 Nr. 229, Tăuții Măgherauș Telefon: 0262-293.004 Fax: 0262-293.004 Email: scoalatautiimagheraus@yahoo.com Web: -</p> <p>Unități subordonate: Structura (preșcolar, VIII) Școala "Ion Țugariu", Băița Structura (preșcolar, IV) Școala Bozanta Mare Post (preșcolar) Ulmoasa Post (preșcolar) Bușag</p> <p>Descriere: Școala noastră impunătoare prin noul corp de clădire construit recent, alături de cele două clădiri vechi, e situată în centrul localității urbane Tăuții Măgherauș , lângă orașul Baia Mare, jud. Maramureș. Este o școală dotată cu materiale didactice și informaționale de actualitate, cu cabinet de informatică, o bibliotecă pusă la dispoziția iubitorilor de carte, cu o sală de sport încăpătoare. Toate aceste dotări sunt folosite de cei 229 elevi(93 din ciclul primar și 136 din ciclul gimnazial). Elevii sunt instruiți și educați de 25 de cadre didactice, majoritatea cu gradul I, 6 învățătoare și 19 profesori. În acest an școlar demarează proiectul care prevede construirea unei grădinițe și deschiderea unui liceu în jurul școlii formând un campus școlar. În timpul vacanței de vară elevii școlii participă la un proiect E-VACANȚA în cadrul căruia au posibilitatea de a comunica cu alți elevi din diferite școli prin internet.</p>

3.6. Turism

1. informație	2. câmp de completat
Județ	MM
Localitate	Tăuții Măgherauș
Domeniu	Turism și Timp liber
Subdomeniu	Obiective turistice
Titlu articol	Turism și Timp liber
Autor articol	Primăria Consiliul Județean Maramureș
Sumar articol	Turism și Timp liber
Fișiere atașate la articol	-
Corp articol	Obiective turistice

1. informație	2. câmp de completat
	<p>Obiective turistice:</p> <p>- biserici și alte construcții cu funcție ecleziastică II Biserica reformată, oraș Tăuții Măgherauș, Str. Principală, 295, sec. XIV-XV</p> <p>- așezări cu valoare arheologică I Așezare, sat Bușag, punct „Coasta Bușagului”, Paleolitic superior I Așezare, sat Bușag, „Coasta Bușagului”, Paleolitic inferior</p> <p>- clădiri cu destinație culturală sau pentru învățământ II Școala Românească, oraș Tăuții Măgherauș, Str. Principală, 802A, 1885-1890</p> <p>- biserici și alte construcții cu funcție ecleziastică II Biserica ortodoxă „Sf. Apostoli Petru și Pavel”, oraș Tăuții Măgherauș, Str. Principală, 95, 1560-1830 II Biserica romano-catolică „Sf. Lorinc”, oraș Tăuții Măgherauș, Str. Principală, 292, 1875 II Biserica „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril”, oraș Tăuții Măgherauș, Str. Principală, 802, 1815</p> <p>- case cu valoare arhitecturală II Casa Man, farmacie și locuință, oraș Tăuții Măgherauș, Str. Principală, 344, 1920-1930</p> <p>- case de lemn IV Casa de lemn a poetului erou Ion Șugariu, sat Băița, Str. Șugariu Ion, 64, 1913-1925</p> <p>- case parohiale II Vechea casă parohială a bisericii reformate, oraș Tăuții Măgherauș, Str. Principală, 845, sec. XVIII II Noua casă parohială reformată, oraș Tăuții Măgherauș, Str. Principală, 845A, 1930-1940</p> <p>- cruci IV Cruce în memoria Eroilor căzuți în primul și al doilea război mondial, sat Bozânta Mare, în curtea bisericii ortodoxe, 1935-1980 I Situl arheologic de la Bușag, punct „Coasta Bușagului”, sat Bușag, Paleolitic</p> <p>- așezări cu valoare arheologică I Așezare, sat Bușag, „Pe toag”, Epoca bronzului, cultura Suci de Sus</p>
	<p>Obiective turistice naturale:</p> <p>Rezervații naturale, categoria a IV - a IUCN Arboretul de castan comestibil Baia Mare, 500ha (Tăuții de Sus, Baia Mare, Tăuții Măgherauș)</p> <p>Zone Turistice :</p> <p>Lacul Nistru Lacul Nistru se găsește la vreo 14-15 km din Baia Mare către vest, traversând Tăuții-Măgherauș în care, fără prea mult efort, mai poți</p>

1. informație	2. câmp de completat
	<p>descoperi printre noile și impozantele case și vile câte o gospodărie tradițională, cu prispa îngustă, sprijinită pe stâlpi din lemn de stejar, umbrită de răcoroasele perdele de viță de vie hibridă.</p> <p>După podul peste valea Nistru abandonăm șoseaua Baia Mare-Satu Mare și continuăm pe un drum asfaltat îngust dar binișor întreținut și curat, în amonteale văii. Codrii dominați de fagi și goruni și cu liziere de castani comestibili, acum aflați la finele înfloririi, constituie farmecul și atracția acestei zone. La asta se adaugă casele/gospodăriile ordonate, balcoanele/terasele cu jardiniere debordând de flori splendide. În stânga sus, pe jumătatea est-nord-estică defrișat, orizontul e dominat de vârful Sindilițu ale cărui poale est-sud-estice coboară până la oglinda lacului Nistru.</p> <p>E imposibil să nu remarci de-o parte și alta a drumului spre fosta localitate minieră Nistru, preponderent în locațiile cu mici poienițe/lumișuri tentând (auto)turiștii, amplasarea europubelelor estetice dar și lipsa oricăror deșeuri menajere poluante, în jur.</p> <p>Valea Băița Ulmoasa Poze la : http://www.turism.mmnet.ro/ulmoasa.html Poze oras la : http://www.tautimagheraus.mmnet.ro/</p>

Capitolul 4. OBIECTIVE STRATEGICE 2014-2020

Economic	Social	Urban	Rural (avand in vedere faptul ca orasul Tautii Magheraus are in componenta sa sate si ca a devenit oras nu de foarte mult timp, este necesara si o abordare care sa vizeze spatial rural)	Comunitatea Locala	Administratie
<p>Un oras care sa ofere o perspectiva de dezvoltare economica si un mediu propice antreprenoriatului astfel incat sa poata genera locuri de munca si plus valoare economica. In acest sens, componentele cele mai importante sunt cele legate de asigurarea unei infrastructuri adecvate mediului de business si</p>	<p>Promovarea unor politici publice locale cu impact in zona sociala si elaborarea unor proiecte si strategii care sa vizeze imbunatatirea conditiilor de viata pentru persoanele dezavantajate social (tineri, someri, rromi, comunitati sarace) si pentru persoanele cu dizabilitati si cele in varsta. In acest sens, un lucru deosebit de important il</p>	<p>Dezvoltarea urbanistica in acord cu facilitatile existente, armonizarea spatiilor urbane si asigurarea unui echilibru de mediu (parcuri, zone verzi) in stransa corelare cu amenajarea patrimoniului urban - stradal existent. Crearea unei identitati urbanistice, pastrand specificul local, cultural si ambientarea lui cu zone destinate petrecerii timpului liber de catre cetateni</p>	<p>Cartiere/sate cu infrastructuri urbane si cu conservarea traditiilor specifice micro structurii teritoriale , cu specific montan , colinar si riveran. Crearea unei infrastructuri adecvate de legatura intre zonele urbane si rurale/montane si uniformizarea intregii infrastructuri de transport pornind de la eficientizarea si fluidizarea traficului, luand in calcul si infrastructura de sustinere a tranzitului catre municipiul Baia Mare si dinspre acesta.</p>	<p>Incredere in respectarea drepturilor fundamentale ale omului vis a vis de fiecare locuitor, indiferent de credinta-religie, nationalitate, proprietate etc, respectul valorilor locale. Promovarea armoniei comunitare, a valorilor commune si respectarea particularitatilor culturale.</p>	<p>Increderea in autoritatile responsabile cu buna guvernare locala, gestionarea teritoriului si a fondurilor publice. Asigurarea transparentei decizionale la nivelul administratiei publice locale si consultarea cetatenilor in toate problemele de interes general care vizeaza comunitatea.</p>

elaborarea unei strategii care sa includa facilitate fiscal locale si facilitati de infrastructura pentru potentialii investitori.	constituie asigurarea unei infrastructure sociale modern si eficiente si a unor servicii sociale de calitate.	(locuri de joaca, spatii destinate persoanelor in varsta, zone de promenade, mobilier urban).			
Politici de dezvoltare Economico- (Planuri de dezvoltare economica incl. Turismul ca Business 2014_2020)	Politici de dezvoltare Sociala (Planuri de dezvoltare sociala , culturala, educatie) inclusiv Turismul Cultural, Rural etc etc) 2014_2020)	Planul integrat de dezvoltare Urbana (TM PIDU 2020), cu sau fara SUBM , cu un ADI cu peste 10000 de locuitori)	Plan Local / Integrat (per fiecare cartier si per ansamblu) de dezvoltare Rurala +Plan zonal de dezvoltare rurala (GALMMV corelat cu TM si celelalte comunitati rurale partenere)	Politici de dezvoltare/educatie civica , sisteme de educatie pe tot parcursul vietii, identitate locala	Politici Publice de Buna Guvernare / e-Guvernare/ Standarde de calitate in managementul comunitatilor si institutiilor locale

Capitolul 5. POSIBILITATI DE FINANTARE DESTINATE ORASELOR PRIN INTERMEDIUL PROGRAMELOR OPERATIONALE GESTIONATE DE ROMANIA (2014-2020)

POCU

Axa Prioritară 4 - Incluziunea socială și combaterea sărăciei

Suma alocată totală:

1.047.023.965 Euro pentru regiunile mai puțin dezvoltate din care 65.852.595 Euro rezervă de performanță
63.168.893 Euro pentru Regiunea București-Ilfov din care 4.118.209 Euro rezerva de performanță
Intervențiile din cadrul acestei PI își propun atingerea a patru obiective specifice:

- reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială din comunitățile marginalizate în care există populație aparținând minorității roma, prin implementarea de măsuri integrate
- reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială din comunitățile marginalizate (non roma), prin implementarea de măsuri integrate
- îmbunătățirea alfabetizării digitale a populației din comunități dezavantajate prin susținerea procesului de formare în cadrul rețelei PAPI (incluziune)
- reducerea numărului de persoane aparținând grupurilor vulnerabile care au depășit situația de vulnerabilitate prin furnizarea unor servicii sociale/ medicale/ socio-profesionale/ formare profesională etc. adecvate nevoilor specifice în vederea integrării socio-profesionale

Axa Prioritară 5 - Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC)

Suma alocată totală:

206.392.106 Euro pentru regiunile mai puțin dezvoltate din care 13.287.556 Euro rezervă de performanță
5.586.112 Euro pentru Regiunea București-Ilfov din care 364.329 Euro rezervă de performanță
Intervențiile din cadrul acestei priorități de investiții sunt menite să contribuie la:

- reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială din comunitățile marginalizate (roma și non-roma) din orașe cu peste 20.000 locuitori, cu accent pe cele cu populație aparținând minorității Roma, prin implementarea de măsuri/ operațiuni integrate în contextul mecanismului de DLRC.
- reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială din comunitățile marginalizate din zona rurală și orașe cu o populație de până la 20.000 locuitori prin implementarea de măsuri/ operațiuni integrate în contextul mecanismului de DLRC

Măsurile planificate vor contribui, în principal, la îndeplinirea obiectivului-țintă asumat în cadrul PNR, acela de reducere cu 580.000 a numărului persoanelor expuse riscului de sărăcie și excluziune socială până în 2020, precum și la obiectivele asumate în domeniul ocupării forței de muncă, educației și al sănătății.

Axa Prioritară 6 - Educație și competente

Suma alocată totală :

1.393.631.965 Euro pentru regiunile mai puțin dezvoltate din care 89.680.233 Euro rezervă de performanță
85.004.079 Euro pentru Regiunea București-Ilfov din care 5.526.743 Euro rezerva de performanță
Acțiunile aferente acestei Priorități de Investiții vor viza OS 6.2-6.6. În vederea îndeplinirii OS 6.2. vor fi finanțate prin FSE următoarele tipuri de acțiuni:

Sprijinirea participării la învățământul ante-preșcolar și preșcolar în special a grupurilor cu risc de PTS, cu accent pe copiii aparținând minorității roma și a celor din mediul rural

În vederea îndeplinirii OS 6.3. vor fi finanțate prin FSE următoarele tipuri de acțiuni:

- Activități menite să reducă riscul de PTS pentru elevii aparținând grupurilor vulnerabile, cu accent pe elevii aparținând minorității roma și elevi din mediul rural/ comunitățile dezavantajate socio-economic
- Activități suport menite să conducă la creșterea calității educației obligatorii

În vederea îndeplinirii OS 6.4. vor fi finanțate prin FSE următoarele tipuri de acțiuni:

- Activități menite să readucă în sistemul de educație și formare tineri și adulți care nu și-au finalizat educația obligatorie. În vederea îndeplinirii OS 6.5. vor fi finanțate prin FSE următoarele tipuri de acțiuni:
- Reformarea/validarea/pilotarea curriculumului național școlar obligatoriu (inclusiv pentru învățământul special și învățământul de tip a doua șansă) în vederea orientării pe formarea de competențe cheie și pe nevoile de dezvoltare ale elevilor pentru învățământul primar și secundar, inclusiv prin utilizarea de soluții digitale/de tip TIC;
- Dezvoltarea/pilotarea ofertelor curriculare la decizia școlii (CDS) care sprijină achiziția competențelor cheie ale elevilor din învățământul obligatoriu
- Elaborarea de materiale didactice care sprijină implementarea curriculumului revizuit (ghiduri, resurse educaționale pentru elevi și cadre didactice), în special cele de tipul resurselor educaționale deschise.
- Realizarea de studii tematice privind aplicarea curriculumului revizuit și achizițiile competențelor cheie cu focalizare pe copiii și tinerii din minoritatea roma, copii din medii dezavantajate socio-economic, din mediul rural și copii/tineri cu dizabilități.

În vederea îndeplinirii OS 6.6. vor fi finanțate prin FSE următoarele tipuri de acțiuni:

- Perfecționarea profesională specializată pentru personalul didactic din învățământul preuniversitar în vederea extinderii unor practici manageriale noi, a utilizării TIC în procesul de predare, a promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor, a furnizării unor programe de calitate pentru educația timpurie, pentru prevenirea și reducerea timpurie a părăsirii școlii, a utilizării metodelor activ-participative de educație bazate pe noul curriculum centrat pe competențe cheie și pe nevoile elevilor, în special în cazul personalului care lucrează cu copiii aparținând grupurilor vulnerabile, inclusiv copii aparținând minorității roma, copii cu nevoi speciale, copii din comunitățile dezavantajate socioeconomic
- Evaluarea și validarea competențelor obținute de cadrele didactice/ personalul de sprijin prin rute alternative de formare

- Promovarea unor măsuri integrate de mobilitate pentru personalul didactic (de exemplu, cu programul Erasmus +). Sunt avute în vedere intervenții care valorifică rezultatele mobilităților anterioare ale personalului didactic (susținute din ERASMUS+) în vederea completării perfecționării continue a acestuia în relație cu domeniile de formare stabilite în cadrul AP6, în cadrul PI
- Alte măsuri care vin în sprijinul îndeplinirii obiectivelor specifice stabilite în cadrul acestei PI (ex activități de formare care promovează incluziunea, activități de formare în aria elaborării de resurse educaționale deschise pentru facilitarea implementării curriculumului revizuit, activități de formare pentru echipele manageriale în aria monitorizării impactului măsurilor privind creșterea accesului la educație etc).

POIM

Axa Prioritară 4 - Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric

Suma alocată - 425.531.915,00 Euro

Obiective specifice

4.1 Creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității și refacerea ecosistemelor degradate

Acțiuni

- Continuarea elaborării planurilor de management/seturilor de măsuri de conservare / planurilor de acțiune pentru ariile naturale protejate (inclusiv cele situate în mediul marin) și pentru speciile de interes comunitar neacoperite de proiectele anterioare, cu accent pe:
 - Elaborarea studiilor pentru monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor și habitatelor de importanță comunitară;
 - Inventarierea speciilor sălbatice de interes comunitar în vederea determinării măsurilor pentru menținerea/îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor de importanță comunitară, fie la nivel național, fie la nivel de sit;
 - Alte activități necesare specifice elaborării planurilor de management.
- Implementarea planurilor de management / seturilor de măsuri de conservare/ planurilor de acțiune pentru ariile naturale protejate și pentru speciile de interes comunitar aprobate (inclusiv cele situate în mediul marin), în special:
 - Măsuri pentru menținerea și îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor de importanță comunitară, inclusiv reconstrucția ecologică a ecosistemelor de pe suprafața ariilor naturale protejate, inclusiv a siturilor Natura 2000;
 - Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor și habitatelor de importanță comunitară;
 - Reducerea efectelor presiunilor hidromorfologice la nivelul cursurilor de apă în vederea protecției biodiversității (pasaaje de trecere a ihtiofaunei pentru lucrările de barare transversală a cursului de

apă, restaurarea zonelor umede, restaurarea albiei și a reliefului din lunca inundabilă a corpurilor de apă, etc);

- Crearea și menținerea coridoarelor ecologice, crearea și menținerea coridoarelor de migrație a speciilor, conservarea conectivității și funcționalității ecologice, menținerea și/sau îmbunătățirea conectivității pentru rețeaua de arii protejate, inclusiv a rețelei Natura 2000;
- Alte tipuri de măsuri similare, conform planurilor de management.
- Menținerea și refacerea ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate (împăduriri, coridoare ecologice etc.), situate în afara ariilor naturale protejate, în acord cu obiectivele europene în domeniu, inclusiv în mediul marin;
- Acțiuni de completare a nivelului de cunoaștere a biodiversității și ecosistemelor (monitorizarea și evaluarea speciilor și habitatelor, cunoașterea factorilor de presiune exercitați asupra biodiversității, inclusiv a speciilor invazive etc.)

Potențiali beneficiari:

- MMAP/ANPM/GNM/APM/ANAR/ANAP/
- Institute de cercetare
- Universități
- ONG-uri
- Custozii/Administratorii ai ariilor naturale protejate
- Autorități ale administrației publice centrale/locale
- Alte structuri în coordonarea /subordonarea autorităților centrale / locale

4.3 Reducerea suprafețelor poluate istoric

Acțiuni:

- Măsuri de decontaminare și ecologizare a siturilor poluate istoric, inclusiv refacerea ecosistemelor naturale și asigurarea calității solului în vederea protejării sănătății umane

Potențiali beneficiari:

- Autorități publice / alte organisme publice, inclusiv structuri subordonate acestora, pentru situri contaminate istoric aflate în proprietate sau puse la dispoziția acestora de către proprietar în vederea implementării proiectului

Axa Prioritară 6 - Promovarea energiei curate și eficienței energetice în vederea susținerii unei economii cu emisii scăzute de carbon

Suma alocată - 197.329.787,00 Euro

Obiective specifice:

6.1 Creșterea producției de energie din resurse regenerabile mai puțin exploatate (biomasă, biogaz, geotermal)

Acțiuni:

- Realizarea și/sau modernizarea capacităților de producție a energiei electrice și/sau termice din biomasă și biogaz:
- Realizarea și modernizarea capacităților de producție a energiei termice pe bază de energie geotermale
- Sprijinirea investițiilor în extinderea și modernizarea rețelelor de distribuție a energiei electrice, în scopul preluării energiei produse din resurse regenerabile în condiții de siguranță a funcționării SEN

Potențiali beneficiari:

- Unități administrativ teritoriale în raza cărora există potențial de utilizare a resurselor de energie regenerabile de tip geotermal sau biomasă/biogaz
- Societăți comerciale care au ca activitate producerea de energie în scopul comercializării.

POR

Axa Prioritară 3 - Sprijinirea creșterii eficienței energetice în clădirile publice

Suma alocată - 2374.57 mil eur

Tipuri de activități

- eficiență energetică a clădirilor publice, inclusiv măsuri de consolidare a acestora
- eficiență energetică a clădirilor rezidențiale, inclusiv măsuri de consolidare a acestora
- investiții în iluminatul public

- măsuri pentru transport urban (căi de rulare/ piste de bicicliști/ achiziție mijloace de transport ecologice/ electrice, etc.)

Potențiali beneficiari:

- autorități publice centrale și locale

Axa Prioritară 4 - Dezvoltare urbană durabilă

Suma alocată - 1386.86 mil euro

Tipuri de activități:

- măsuri pentru transport urban (căi de rulare/ piste de bicicliști/ achiziție mijloace de transport ecologice/ electrice, etc.)
- revitalizarea zonelor urbane (reconversia și refuncționalizarea terenurilor abandonate, etc.)
- acțiuni integrate pentru comunități marginalizate prin: clădiri pentru activități educative, culturale și recreative; facilități destinate utilizării publice, cum ar fi: zone verzi de mici dimensiuni, piețe publice, scuaruri, părculețe etc.; străzi urbane și utilități de bază la scară mică.
- infrastructura de educație (creșe, grădinițe, licee tehnologice, școli profesionale și tehnice)

Potențiali beneficiari:

- autorități publice locale mediul urban

Axa Prioritară 5 - Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural

Suma alocată - 466.5 mil euro

Tipuri de activități

- restaurarea, protecția și valorificarea patrimoniului cultural

Potențiali beneficiari

- autorități publice locale
- autorități publice centrale
- ONG uri
- unități de cult
- parteneriate

Axa Prioritară 7 - Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului

Suma alocată - 118.9 mil euro

Tipuri de activități:

- valorificarea economică a potențialului turistic balnear
- valorificarea economică a potențialului turistic cu specific local
- infrastructură turistică publică de agrement

Potențiali beneficiari:

- autorități publice locale
- parteneriate

Axa Prioritară 8 - Dezvoltarea infrastructurii sanitare și sociale

Suma alocată - 763.45 mil euro

Tipuri de activități:

- construcția de spitale regionale
- reabilitarea/modernizarea/ dotarea cu echipamente a spitalelor județene de urgență
- reabilitarea/modernizarea/extinderea/dotarea infrastructurii de servicii medicale (ambulatorii, unități de primiri urgențe)
- construirea/reabilitarea/modernizarea/ dotarea centrelor comunitare de intervenție integrată
- reabilitare/ modernizarea/ dotarea infrastructurii de servicii sociale fără componentă rezidențială construcție/reabilitare de locuințe de tip familial, apartamente de tip familial, locuințe protejate etc.

Potențiali beneficiari:

- autorități publice locale
- furnizori de servicii sociale de drept public și privat, acreditați conform legii
- parteneriate

Axa Prioritară 9 - Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban

Suma alocată - 101.41 mil euro

Tipuri de activități

Acțiuni integrate prin:

- Construirea/reabilitare/modernizare locuințelor sociale

- Investiții în infrastructura de sănătate, educație și servicii sociale
- Stimularea ocupării - activități de economie socială
- Activități de dezvoltare comunitară integrată - activități de informare, consiliere

Potențiali beneficiari:

Parteneriate (grup de acțiune locală) între:

- Unități administrativ-teritoriale (APL)
- Furnizorii de servicii sociale de drept public sau privat, acreditați conform legii
- ONG-uri

Axa Prioritară 10 - Îmbunătățirea infrastructurii educaționale

Suma alocată - 352.19 mil euro

Tipuri de activități

- construcția/ reabilitarea/ modernizarea/ echiparea infrastructurii educaționale antepreșcolare (creșe), preșcolare (gradinițe) și a celei pentru învățământul general obligatoriu (școli I- VIII)
- reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii școlilor profesionale, liceelor tehnologice
- reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii educaționale universitare

Potențiali beneficiari

- unități administrativ-teritoriale (APL)
- instituții de învățământ superior de stat

PNDR – Având în vedere faptul că orașul Tautii Magheraus este lider al GAL-ului Maramures Vest, există o strategie conform căreia vor fi accesate finanțări pentru localitățile componente ale acestei structuri asociative (Strategia de Dezvoltare GALMMV 2020, însoțită de către membrii acestui GAL).

GALMMV reprezintă o structură deosebit de importantă pentru orașul Tautii Magheraus și având în vedere faptul că au existat finanțări derulate prin intermediul acestei structuri asociative, iar orașul are calitate de lider în cadrul acesteia, se vor urma Planul de Acțiuni și Strategia de Dezvoltare elaborate la nivelul GAL-ului.

Pentru perioada 2014-2020, PNDR-LEADER finanțează următoarele tipuri de acțiuni prin intermediul următoarelor sub-măsurii:

Descriere generală și obiective principale

Unul din instrumentele importante pentru reducerea dezechilibrelor economice si sociale si a disparitatilor dintre urban-rural este LEADER. Prin intermediul acestuia, se urmareste dezvoltarea zonelor rurale si a oraselor mici, cu o populatie de maximum 20.000 de locuitori, indreptandu-se in mod specific catre nevoile de dezvoltare locala in domeniul educational, al mediului de afaceri, agriculturii, sanatatii, serviciilor sociale, infrastructurii, culturii si mediului, facilitand implementarea proiectelor cu o abordare inovativa multisectoriala si transversala, pentru a sprijini nevoile populatiei din teritoriul eligibil LEADER si a indeplini obiectivele Strategiei Europa 2020.

Abordarea LEADER este sustinuta prin Prioritatea de dezvoltare rurala 6B "Incurajarea dezvoltarii locale in zonele rurale", care raspunde urmatoarelor nevoi identificate prin analiza SWOT:

- Reducerea gradului de saracie si a riscului de excluziune sociala;
- Dezvoltarea infrastructurii de baza si a serviciilor in zonele LEADER;
- Crearea de locuri de munca in zonele LEADER;
- Conservarea mostenirii rurale si a traditiilor locale;
- Stimularea si consolidarea dezvoltarii locale;
- Acces la retele TIC.

GAL-urile reprezinta solutia concreta, transformarea in realitate a potentialului pe care comunitatile locale il pot valorifica pentru a se putea inscrie in aceasta noua abordare a dezvoltarii satului european, o abordare prin care se incurajeaza intoarcerea si/sau stabilirea tinerilor in teritoriul LEADER si dezvoltarea economica, sociala si culturala a acestuia.

LEADER, prin caracterul sau transversal contribuie la obiectivele de dezvoltare rurala identificate la nivelul PNDR 2014-2020. Inovarea este unul dintre elementele principale ale abordarii LEADER.

PNDR Sub-masura 19.1 – Sprijin pregatitor

Obiectiv: acest sprijin se acorda parteneriatelor public-privat pentru elaborarea strategiei de dezvoltare locala. Vizeaza cresterea capacitatii de colaborare, necesara unor strategii integrate ceea ce va oferi posibilitatea de a lucra impreuna si de a interactiona in favoarea comunitatilor din teritoriile LEADER.

Tip de sprijin: *rambursarea cheltuielilor eligibile.*

Beneficiari: sunt **parteneriate privat-publice** constituite in baza unui Acord de Parteneriat, indiferent daci reprezinti teritorii care sunt acoperite de GAL-uri ce au fost selectate in cadrul PNDR 2007-2013, sau parteneriate potentiale/existente formate din parteneri care au fost membri in GAL-uri autorizate si/sau parteneri care nu au mai fost membri în GAL-uri.

PNDR Sub-masura 19.2 – Sprijin pentru implementarea actiunilor in cadrul strategiei de dezvoltare locala

Obiectiv: se va urmari imbunatatirea dezvoltarii si potentialului local. De asemenea cresterea competitivitatii, calitatii vietii si eliminarea saraciei si excluderii sociale de pe teritoriile eligibile.

Tipul de sprijin: se acorda sub *forma de grant*, conform prevederilor art. 67 din Reg. (UE) Nr. 1303/2013.

Beneficiari:

- Entitati juridice private/publice;
- in cazul in care în SDL s-a identificat oportunitatea dezvoltarii unor operatiuni de interes public pentru comunitate si teritoriul respectiv, pentru care niciun alt solicitant nu-si manifesta interesul, GAL poate fi beneficiar cu conditia aplicarii masurilor de evitare a conflictului de interese. Pentru aceste proiecte, in etapa de verificare a eligibilitatii, Agentia de Plati se va asigura de faptul ca GAL a aplicat corespunzator criteriile de eligibilitate si selectie stabilite in cadrul SDL.

Sume si rate de sprijin

Ponderea maxima a sprijinului din totalul cheltuielilor eligibile este de pana la 100% – pana la un maxim de **200.000 de euro/proiect**.

PNDR Sub-masura 19.3 – Pregatirea si implementarea activitatilor de cooperare ale Grupului de Actiune Locala

Obiectiv: se vizeaza cooperarea transnationala pentru a imbunatati perspectivele si strategiile locale, de a obtine acces la informatii si idei noi, de a invata din experienta altor regiuni sau tari, de a stimula si sprijini inovarea, de a dobandi aptitudini si a obtine mijloace pentru imbunatatirea calitatii serviciilor furnizate.

Tip de sprijin: *sprijin nerambursabil (grant)*.

Beneficiari: Grupurile de Actiune Locala autorizate de AM PNDR pentru perioada de programare 2014-2020.

Cheltuieli eligibile

- Costurile privind asistenta tehnica pregatitoare: costurile aferente misiunilor tehnice, intalnirilor, atelierelor de lucru, studiilor, achizitia de date si informatii necesare etc.
- Costurile proiectelor de cooperare din teritoriul national (cooperare inter-teritoriala), sau costurile proiectelor de cooperare intre teritoriile nationale și teritoriile altor state europene (cooperarea transnațională): costurile aferente actiunilor comune de instruire, intalniri, ateliere de lucru, networking legate de actiunea comună, costurile administrative, costuri legate de promovare, achiziția/închirierea de echipamente/bunuri aferente proiectului de cooperare, etc.

Sume si rate de sprijin

Cuquantumul maxim al sprijinului nerambursabil va fi de **200.000 de euro/GAL**, pentru fiecare proiect de cooperare. Intensitatea sprijinului pentru proiectele generatoare de venit este de maximum 90% (in functie de domeniul de interventie), iar pentru proiectele negeneratoare de venit este de 100%.
PNDR Sub-masura 19.4 – Sprijin pentru cheltuieli de functionare si animare

Obiectiv: aceasta sub-masura urmareste managementul eficient si profesionist al activitatii GAL-urilor. De asemenea, GAL trebuie sa utilizeze diferite mijloace pentru a informa comunitatea locala cu privire la posibilitatile de granturi existente pentru finantarea proiectelor (intalniri și evenimente publice, mass media locala, pliante si publicatii proprii, pagini de internet si prin membrii GAL).

Tipul de sprijin: tipurile de sprijin pentru costurile de functionare si de animare privind managementul implementarii strategiei sunt stabilite in Art 35 (1) d, e din Regulamentul 1303/2013.

Beneficiarii: *Grupuri de Actiune Locala.*

Sume si rate de sprijin

Cuquantumul maxim al sprijinului din **totalul cheltuielilor eligibile este de 100%**. Grupurile de Actiune Locala selectate pot solicita Agentiei de Plati plata unui avans aferent costurilor de functionare si animare, dupa semnarea contractului de finantare. Cuquantumul avansului nu poate depasi 50% din sprijinul public legat de costurile de functionare si de animare.

Capitolul 6. PROIECTE ALE CONSILIULUI JUDEȚETAN MARAMURES CU IMPACT ASUPRA ORASULUI TAUTII MAGHERAUS

a) Zona turistica

12	Zona Turistica Maramures Vest (Tautii Magheraus(Nistru_Baita_Ulmoasa), Cicirlau(Vii si AP Rozeta), Valea Somesului (GAL MMV) Ext.1 Baia Mare(Valea Borcutului, Firiza & SUBM ; Desesti (Izvoare) , Baia Sprie –ChiuzBaia, Sapinta , Sighet(Zona Tiganiu, Zona Solovan Valea Izei) (Incl. 3 x GAL uri din Maramures) Ext.2. Interjud : Negresti (Luna Ses) (GAL Negresti); Valea Somesului (Salaj VEST), Zona Codru (Satu Mare EST)	OG : Zona turistica Complexa in Maramures Vest (Montan, Riveran, eco turism) ca si model de baza pentru Sustinerea activitatilor economice din zona tinta Obiective specifice : O1. Infrastructuri grele (drumuri etc) de interconectare a potentialului turistic din UAT urile din Vestul Maramuresului (si cu extensie in Estul SM , sudul Ucrainei , etc), incl. Aeroport TM samd O2. Infrastructuri eco transport incl. turistic (Drumuri Turistice, Forestiere, agro forestiere , transport Cablu , navigatie usoara Somes , navigatie riuri de munte , etc) O3. Suprastructuri specifice coordonarii /sincronizarii activitatilor de turism(eco turism) si administrarea afacerilor (sisteme de sprijin incubare, maturizare, parc ind etc) pe un areal mare (urban-rural), inclusiv areale protejate (management integrat) O4. Suprastructuri specifice activitatilor de cercetare-dezvoltare	20. 000.000 euro
----	--	--	------------------

	Ext.3. Transfrontalier(Valea Tisei-Slatina , etc)	necesare dezvoltarii durabile a activitatilor economice specifice zonelor geografice tip agro-montane (eco food, lemn, bio clustere , etc , modele tip Clustere) O5. Alinieri strategice cu strategiile de nivel superior CJ Maramures, ,etc , Regiunea de Nord Vest , pentru multiplicare efecte la nivel regional si transfrontalier	
--	---	--	--

b) Aeroport

19	Extindere și modernizare Aeroport Internațional Baia Mare	Consolidare si prelungire pistă decolare – aterizare Deviere drum comunal si rau Baita	115.594.000 euro fără TVA
----	--	---	---------------------------

c) Energii regenerabile

23	Sistem de valorificare și management integrat al surselor regenerabile de energie din județul Maramureș (SMI-SRE)	<p>Obiectivul principal al proiectului este acoperirea consumurilor de energie prin valorificarea surselor regenerabile identificate la nivelul județului Maramureș în vederea creșterii economice sustenabile, reducerii emisiilor de carbon și protejării mediului</p> <p>Obiective specifice:</p> <p>Inițierea realizării unui sistem de valorificare și management integrat al surselor regenerabile de energie a județului Maramureș.</p> <p>Evaluarea surselor regenerabile de energie din județul Maramureș.</p> <p>Evaluarea potențialului energetic al județului Maramureș.</p> <p>Analiza surselor regenerabile de energie folosind resurse satelitare și GIS (Informații geografice și baze de date spațiale)</p> <p>Identificarea necesarului de energie la nivel de comunitate</p> <p>Identificarea soluțiilor viabile din punct de vedere tehnic și economic de valorificare a surselor regenerabile de energie</p>	
----	--	---	--

d)

6.1. PROIECTE PROPUSE DE CATRE ORASUL TAUTII MAGHERAUS CATRE CONSILIUL JUDETEAN MARAMURES

Orasul TAUTII MAGHERAUS			
Reabilitare drum DC 97 Tautii Magheraus-Bozânta Mare	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	566.930
Reabilitare drum DC 98 Tautii Magheraus-Busag	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	431.932
Reabilitare drum DC 99 Tautii Magheraus-Merisor	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	323.874
Reabilitare drum DC 103 Tautii Magheraus-Nistru	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	857.279
Reabilitare drum DC 104 Tautii	CL Tautii	Tautii Magheraus	809.386

20

Denumire proiect	Denumire beneficiar	Localizare	Buget estimat (Euro)
Magheraus-Baita-Ulmoasa	Magheraus		
Reabilitare drum DC 105 Tautii Magheraus-Apa Sarata	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	99.377
Construire Scoala Nistru	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	615.800
Construire si extindere 8 Sali clasa pentru liceu si Scoala Generala	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	566.666
Reabilitare drum Lac Nistru	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	45.281
Plan integrat de dezvoltare urbana	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	

Reabilitare si modernizare retea de strazi din mediul urban (categoriile 1,2 si 3)	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	
Constructie/modernizare de poduri, podete, pasaje rutiere, pasarele	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	
Deviere, modernizare, si extindere retele de apa, electricitate, gaze, canal si telefonie existente în corpul drumului	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	
Reabilitarea, modernizarea si echiparea infrastructurii serviciilor de sanatate	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	
Reabilitare/modernizare si extindere centre sociale existente	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	
Reabilitarea siturilor industriale poluate si neutilizate si pregatirea pentru noi activitati	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	
Construire Scoala Nistru	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	615.800
Construire si extindere 8 Sali clasa pentru liceu si Scoala Generala	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	566.666
Amenajare baza sportiva si campus scolar TM	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	83.333
Amenajare si constructie campus scolar, baze sportive	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	555556
Achizitie teren campus scolar, baze sportive	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	555.556
Amenajare dispensar	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	138.889

Denumire proiect	Denumire beneficiar	Localizare	Buget estimat (Euro)
Reabilitare locuinte sociale colonia 9 mai Nistru	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	277.778
Reabilitarea partiala a sistemelor de alimentare cu apa potabila	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	
Continuarea reabilitarii sistemelor de alimentare cu apa potabila si extinderea retelelor de alimentare cu apa potabila	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	
Realizarea Statiei de epurare	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	
Reabilitarea si extinderea retelei de canalizare în orasul Tautii Magheraus	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	
Dezvoltarea turismului cinegetic prin amenajarea unei zone de protectie a animalelor salbatice în zona Lac Nistru – Piatra Tisei	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	
Regularizarea cursului Valea Baitei	CL Tautii Magheraus	Tautii Magheraus	

6.2. LISTA DE PROIECTE PRIORITARE 2014-2020 ÎN ORAȘUL TĂUȚII MĂGHERĂUȘ

Proiecte prioritare TM 2014-2020

Proiecte conform lista Consiului Local Tautii Magheraus / propuse de CL cu influente majore in Tautii Magheraus ²⁴.

a. Zona turistica

Nr. Crt.	Obiectivul	Actiuni specifice	Valoare estimata	Sursa de finantare
1	Zona turistica Tautii Magheraus (Nistru – Baita – Ulmoasa).	O.G: Zona turistica complexa in TM (Riveran , eco turism) ca si model de baza pentru sustinerea activitatilor economice din zona tinta. Obiective specifice O1. Infrastructuri grele (drumuri etc.) de interconectare a potentialului turistic din UAT-urile din Vestul Maramuresului (si cu extenxie in Estul SM, Sudul	10.000.000 euro	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile

		<p>Ucrainei, etc.) inclusiv Aeroport TM samd.</p> <p>O2. Infrastructuri eco transport inclusiv turistic (drumuri turistice forestiere, agro forestiere, transport cabru, navigatie usoara Somes, navigatie rauri de munte, etc.)</p> <p>O3. Suprastructuri specifice coordonarii/sincronizarii activitatilor de turism (eco turism) si administrarea afacerilor (sisteme de sprijin incubare, maturizare parc industrial etc.) pe un areal mare (urban-rural) inclusiv areale protejate (mangement integrat).</p> <p>O4. Suprastructuri specifice activitatilor de cercetare dezvoltare , necesare dezvoltarii durabile a activitatiilor economice specifice zonelor geografice agromontane (ecofood, lemn, biocluster, etc, modele tip cluster)</p> <p>O5. Alinieri strategice cu startegiile de nivel superior CJ-MM , etc. , regiunea N-V, pentru multiplicare efecte la nivel regioanal si transfrontalier.</p>		
--	--	---	--	--

b. Energii regenerabile

Nr, Crt.	Obiectiv	Actiuni specifice	Valoare estimata	Sursa de finantare
1	Sistem de valorificare si mangement integrat al surselor regenerabile de energie din TM	<p>Obiectivul principal al proiectului este acoperirea consumurilor de energie din valorificarea surselor regenerabile identificate la nivelul judetului MM in vederea cresterii economice sustenabile, reducerii emisiilor de carbon si protejararii mediului.</p> <p>Actiuni specifice :</p> <p>Initierea realizarii unui sistem de valorificare si management integrat al surselor regenerabile de energie a judetului MM.</p> <p>Evaluare surselor regenerabile de energie din</p>	10.000.000 euro	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile

		<p>jud. MM. Evaluarea potentialului energetic din Jud. MM. Analiza surselor regenerabile de energie folosind resurse satelitare si GIS (Informatii Geografice si Baze de Date Spatiale). Identificarea necesarului de energie la nivel de comunitate. Identificarea solutiilor viabile din punct de vedere tehnic si economic de valorificare a surselor regenerabile de energie.</p>		
--	--	---	--	--

6.3. PORTOFOLIUL DE PROIECTE 2014-2020

Nr. Crt.	Obiectiv	Valoare estimate aproximative (EUR)	Sursa de finantare
1.	Parc industrial Tautii Magheraus	5.000.000	POR, Axa 2, Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii. Tipuri de activitati:cconstrucția/ modernizarea și extinderea spațiului de producție/servicii IMM, inclusiv dotare cu instalații, echipamente (inclusiv sisteme IT), utilaje, mașini, inclusiv noi tehnologii crearea/ modernizare/ extinderea incubatoarelor/ acceleratoarelor de afaceri, inclusiv dezvoltarea serviciilor aferente. Deoarece pe aceasta axa sunt eligibile doar IMM-urile, UAT Tautii Magheraus trebuie sa infiinteze o societate comeriala aflata sub autoritatea sa pentru a deveni finantabila.
2.	Parc industrial criogenie Tauti Magheraus	2.000.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile
3.	Incubator de afaceri agro-industrial	2.000.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile
4.	Centru expozitional si de conferinte	500.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile

5.	Locuinte sociale	1.000.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile
6.	Centre comunitare multifunctionale Hosteze si Nistru	217.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile
7.	Centru multifunctional rezidential	1.000.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile
8.	Gradinita cu 6 grupe	650.000	<p>POR, Axa 10, Îmbunătățirea infrastructurii educaționale.</p> <p>Tipuri de activitati:</p> <p>construcția/ reabilitarea/ modernizarea/ echiparea infrastructurii educaționale antepreșcolare (creșe), preșcolare (gradinițe) și a celei pentru învățământul general obligatoriu (școli I- VIII)</p> <p>reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii școlilor profesionale, liceelor tehnologice</p> <p>reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii educaționale universitare</p>
9.	Cresa	500.000	<p>POR, Axa 10, Îmbunătățirea infrastructurii educaționale.</p> <p>Tipuri de activitati:</p> <p>construcția/ reabilitarea/ modernizarea/ echiparea infrastructurii educaționale antepreșcolare (creșe), preșcolare (gradinițe) și a celei pentru învățământul general obligatoriu (școli I- VIII)</p> <p>reabilitarea/ modernizarea/</p>

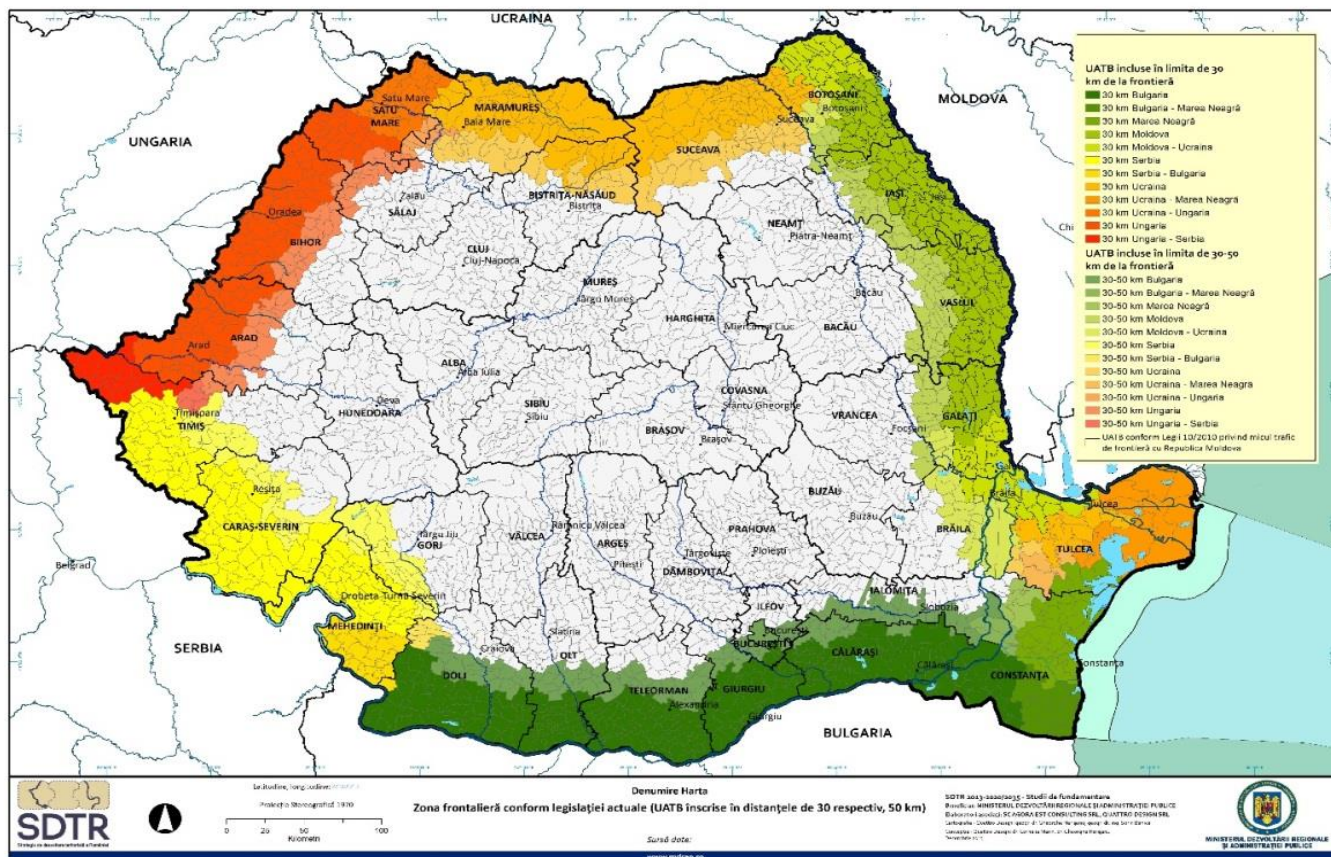
			<p>extinderea/ echiparea infrastructurii școlilor profesionale, liceelor tehnologice</p> <p>reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii educaționale universitare</p>
10	Baza sportiva Nistru	100.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile
11	Baza sportiva Merisor	100.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile
12	Reconversia si refunctionalizarea terenurilor vacante si neutilizate din zona centrala a Orasului Tautii Magheraus	2.048.942,61	POR, Axa 5, Prioritatea de investitii 5.2 Realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban, revitalizării orașelor, regenerării și decontaminării terenurilor industriale dezafectate (inclusiv a zonelor de reconversie), reducerii poluării aerului și promovării măsurilor de reducere a zgomotului.
13	Parc de agrement Hosteze	299.703	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile
14	Locuri de joaca pentru copii	50.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile
15	Trotuare si alei pietonale	1.000.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile
16	Pista de biciclisti	1.000.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile
17	Reabilitare strazi in Orasul Tauti Magheraus	10.000.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile
18	Extinderea rețelei de iluminat public a orasului TM	11.000.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile
19	Extinderea rețelei de apa si canalizare	15.000.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile, Autoritatea Fondului de Mediu
20	Zona rezidentiala concesiuini Tautii Magheraus - Busag amenajari infrastructura: strazi, gaz, apa , canalizare, telefonie, alimentare energie electrica, (gradinita, scoala, cabinet medical)	7.000.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile
21	Baza sportiva- amenajare	1.000.000	Bugetul local, Bugetul de stat,

	stadion Tautii Magheraus , Baita, Bozanta Mare		Fonduri nerambursabile
22	Camin cultural Bozanta Mare	800.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile
23	Camin Cultural Merisor	800.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile
24	Camin Cultural Nistru	800.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile
25	Amenajare zona de agrement Lac Nistru cu utilitati: drum de acces, apa, gaz, canalizare, energie electrica, baza sportiva, construire casute turistice de agrement	10.000.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile
26	Muzeul Mineritului	200.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile
27	Energie neconventionala geotermala	8.000.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile
28	Centru Multifunctional Nistru	267.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile
29	Descarcare sit arheologic Busag	289.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile
30	Zoo Park Nistru	334.000	Bugetul local, Bugetul de stat, Fonduri nerambursabile

Capitolul 7. ANALIZE STRATEGICE

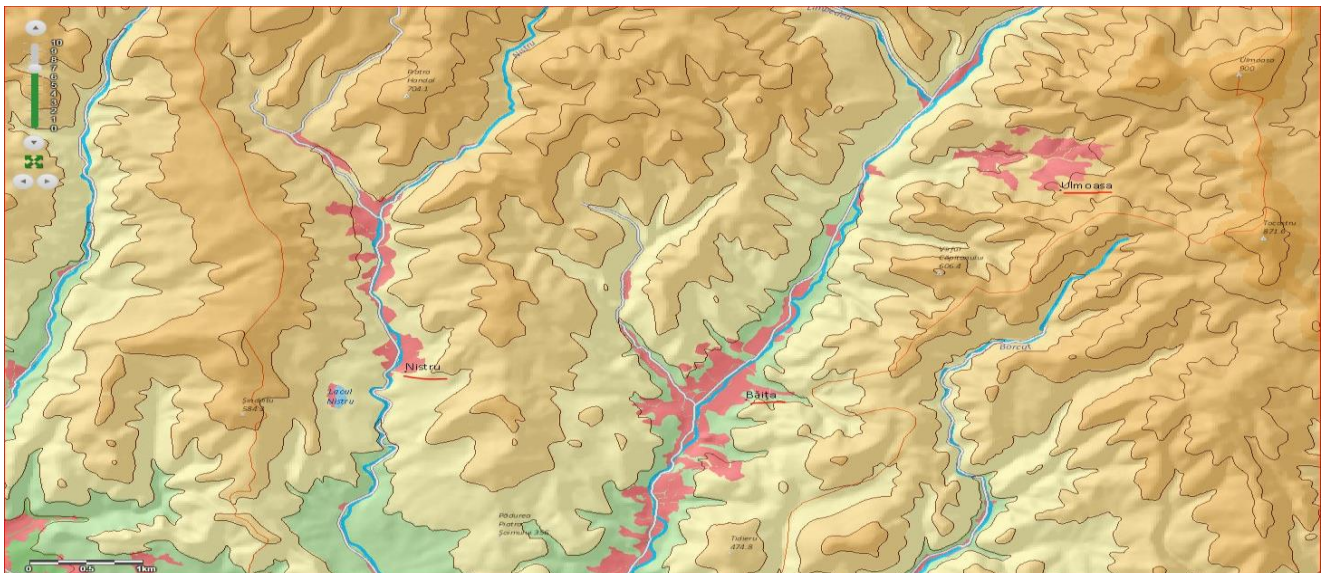
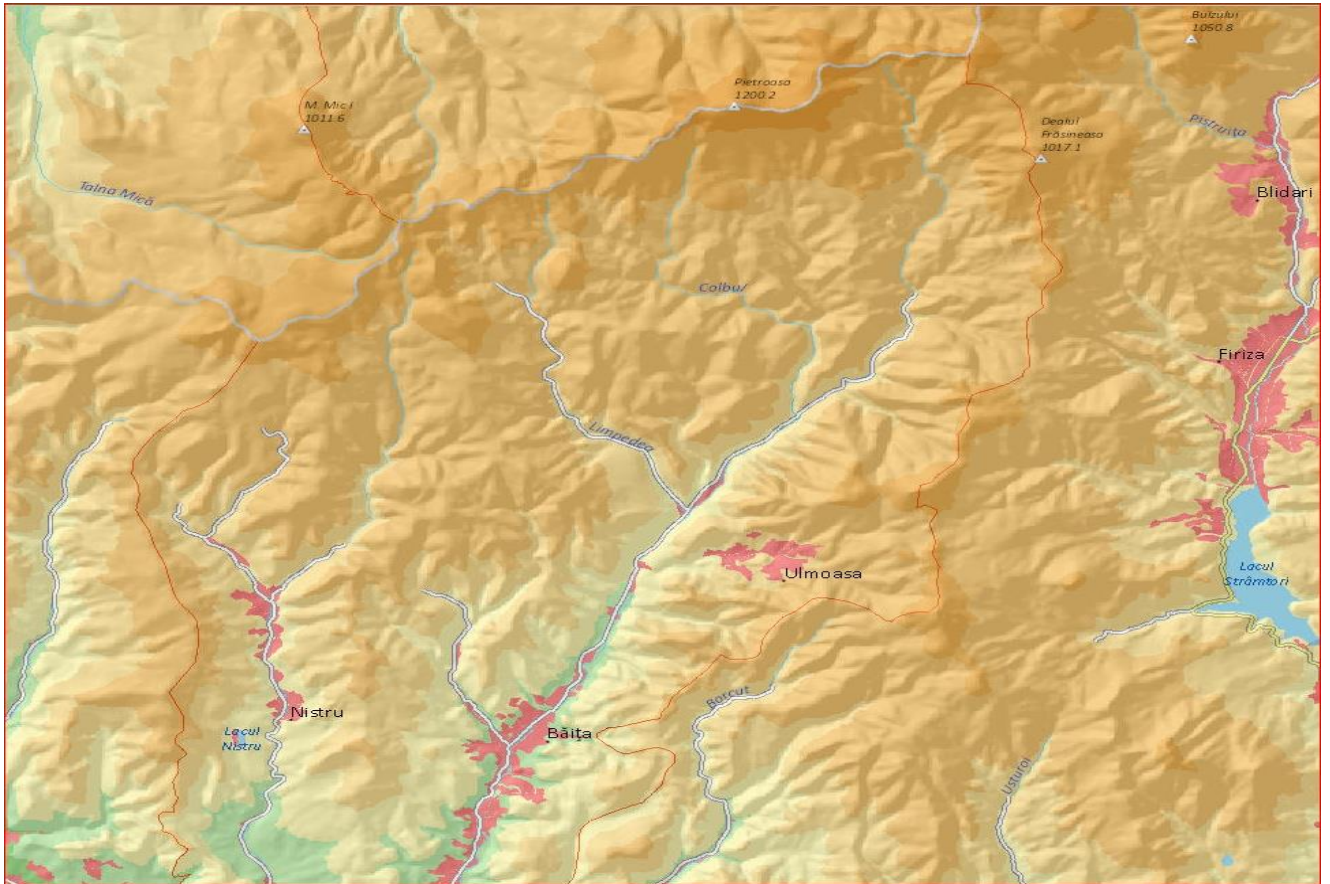
Analiza Pozitionare Strategica

Zona granita Ucraina si Ungaria

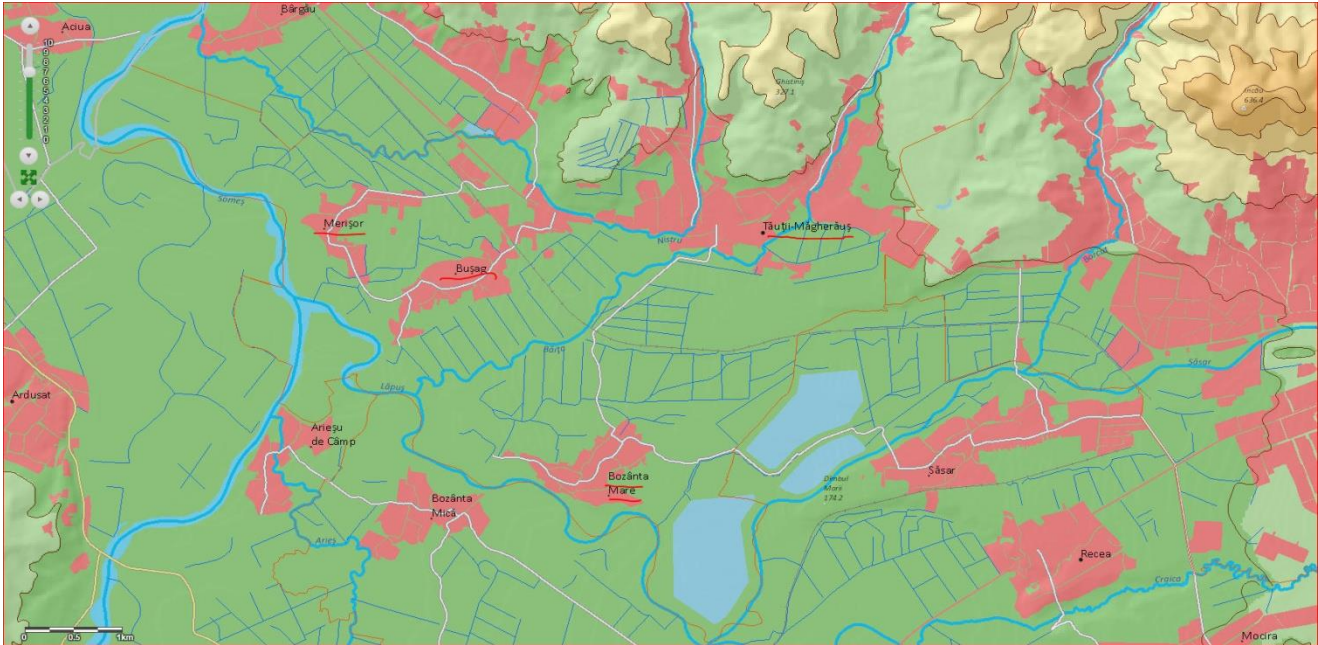

Analiza relief

Zona Montana/ relief

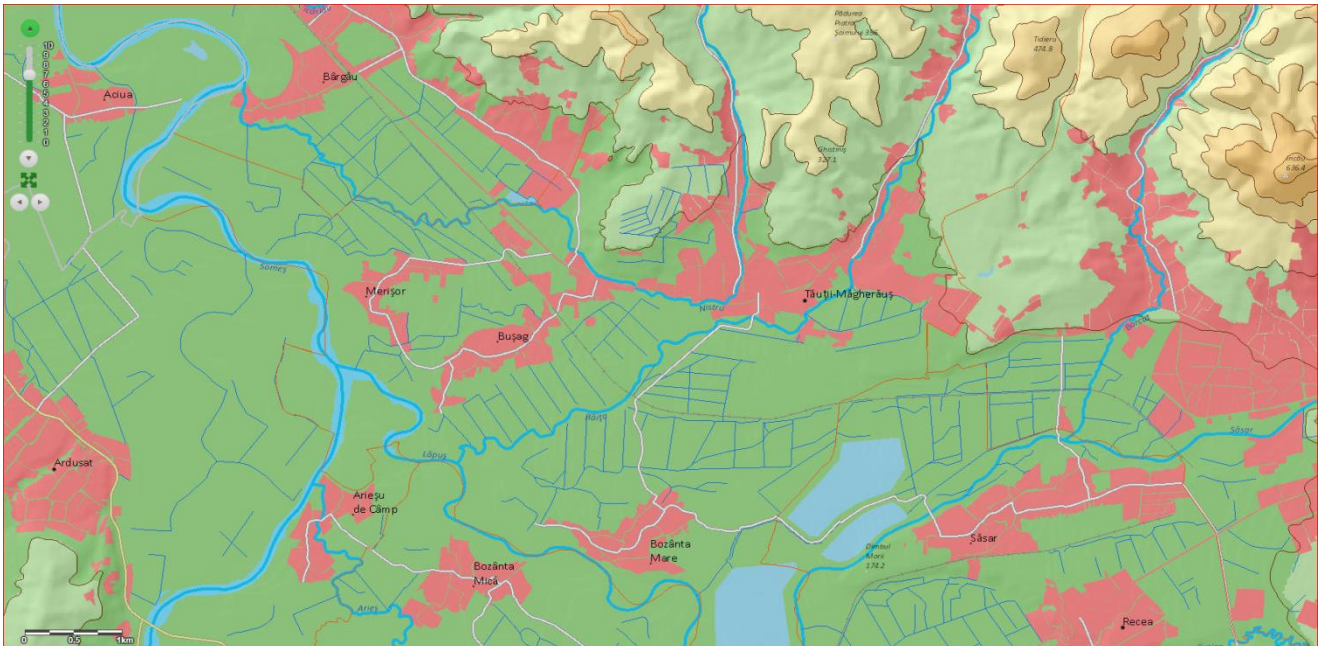

Ulmoasa Baita Nistru TM (Montana)

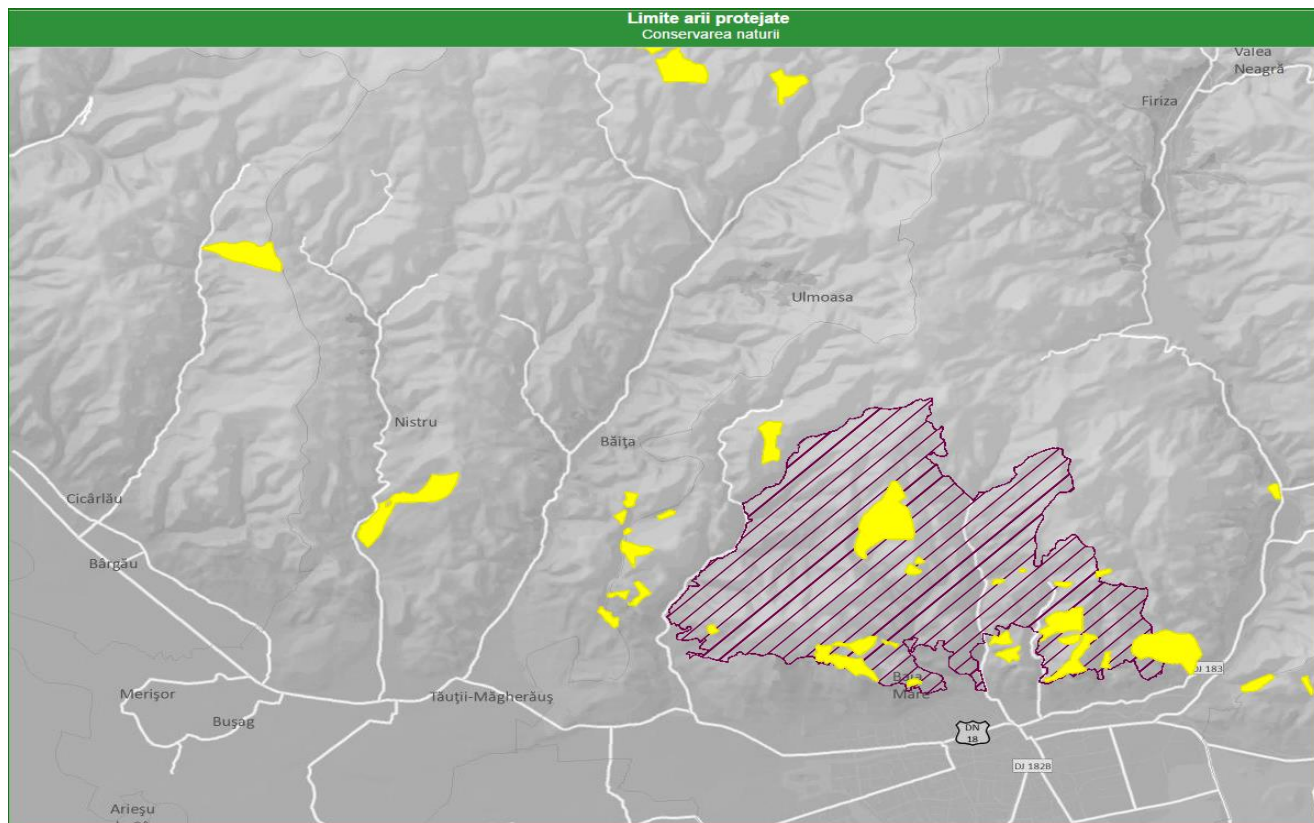
TM Merisor Busag Bozinta Mare (Lunca Ses)

Orasul cu cinci riuri : Somes , Lapus, Nistru, Baita , Sasar

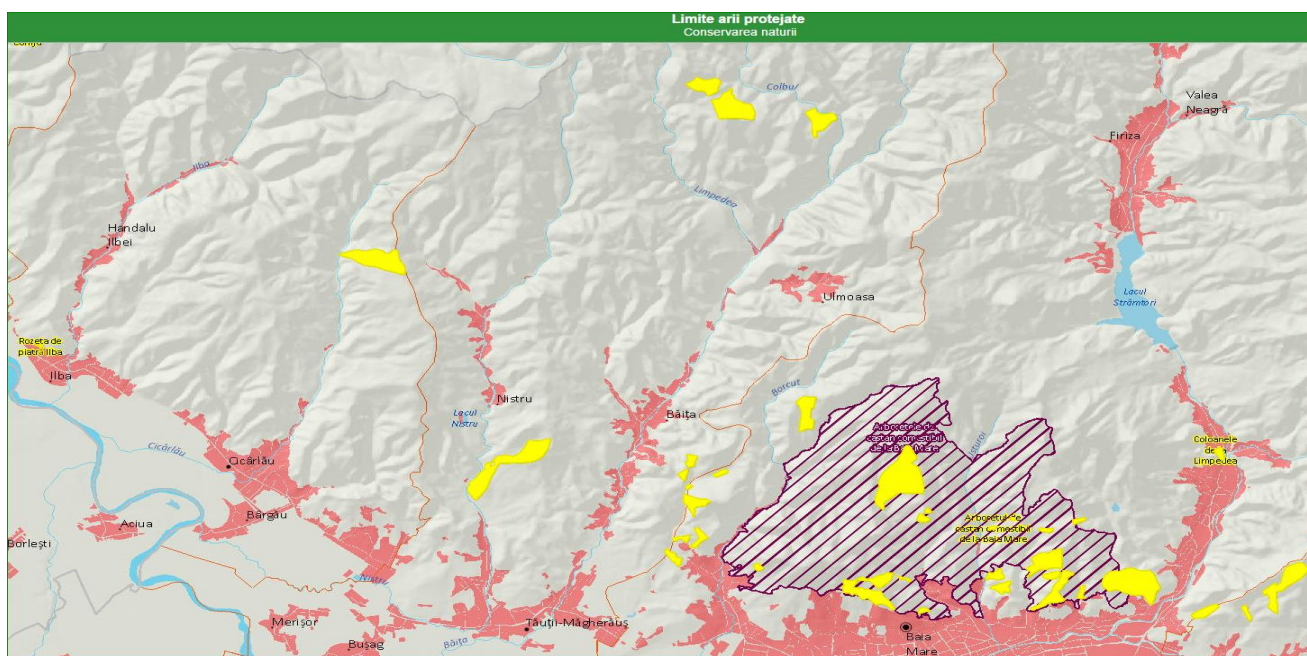

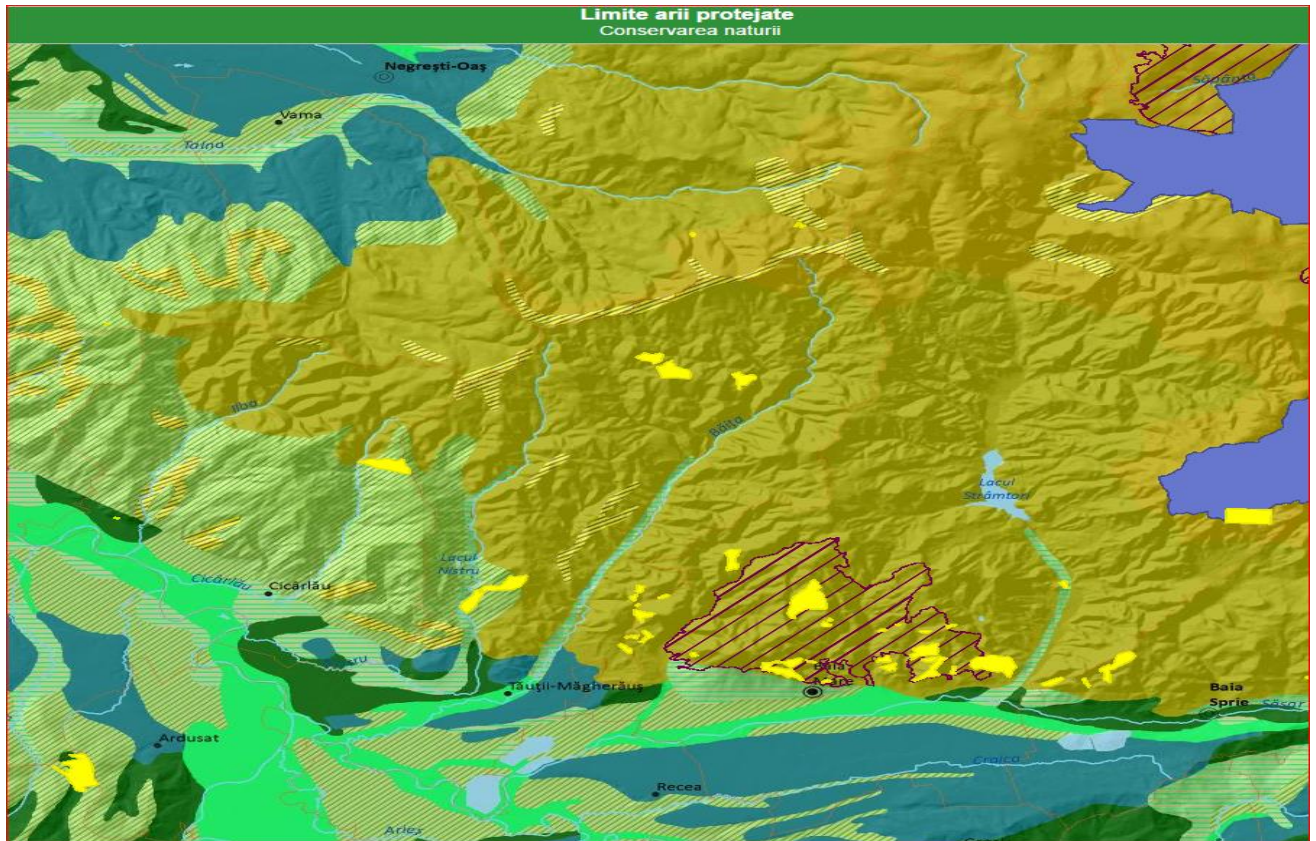
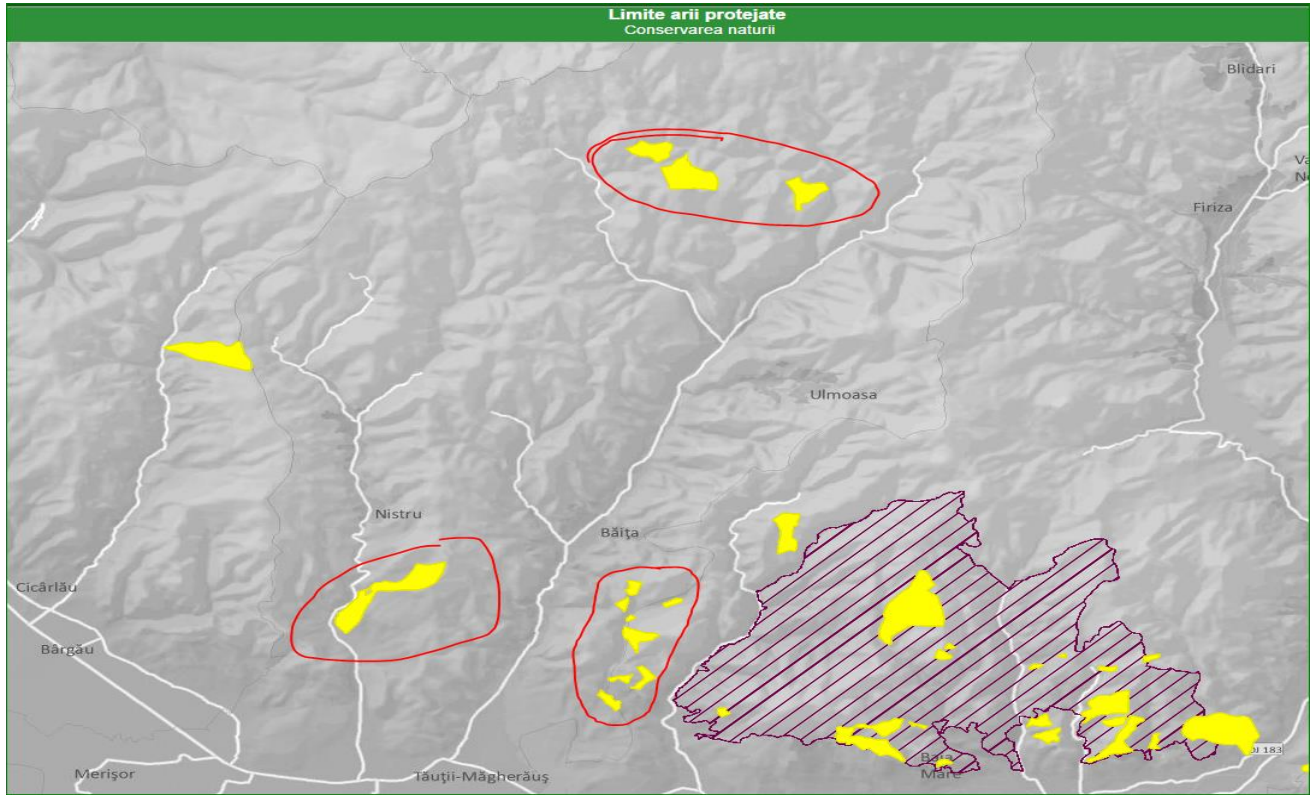
Analiza Mediu

Arii protejate

<http://atlas.anpm.ro/atlas>

BIBLIOGRAFIE:

1. Planul de Dezvoltare al Regiunii Nord-Vest 2014-2020
2. Strategia de Dezvoltare a Consiliul Judetean Maramures
3. Startegia Europa 2020
4. Acordul de Parteneriat Romania 201-2020
5. Programul Operational Capital Uman
6. Programul Operational Infrastructura Mare
7. Programul Operational Regional